

Ljubljanski
Škofijski list.

Leto 1900.

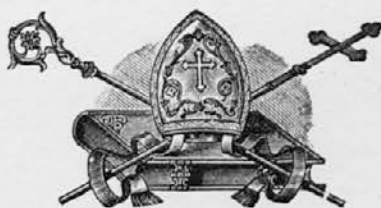
V Ljubljani, 1900.

Tisk Katoliške Tiskarne v Ljubljani.

Ljubljanski Škofijski list.

Leto 1900.

V Ljubljani, 1900.

Tisk Katoliške Tiskarne v Ljubljani.

Ljubljanski

Škofijski list.

Leto 1900.

V Ljubljani 1900

Tiskarna družba v Ljubljani

Kazalo

k XXXV. letniku (1900)

ljubljsanskega škofijskega lista.

(Skupaj 8 števil.)

	Stran
A	
<i>Adoratio Ss. Eucharistiae</i>	27
<i>Alienatio bonorum ecclesiasticorum</i> , Breve Aplicum „Quo expeditius“ circa alienationem	67
<i>Alojzijevišče</i> , na novo vsprejeti gojenci	86
<i>Anton Bonaventura</i> , dr. Jeglič, knezoškof ljubljanski p. n. čč. gospodom duhovnikom	25
„ „ , naše romanje v Rim	59
„ „ , zahvala vernikom	73
„ „ , konec XIX. in začetek XX. stoletja	105
„ „ Schluss des XIX. und Beginn des XX. Jahrhunderts	105
B	
<i>Belgijski podaniki</i> , njih ženitev v Avstriji	133
<i>Birma</i> in kanonična vizitacija	39, 73
<i>Bona ecclesiastica</i> , Breve Aplicum „Quo expeditius“ circa alienationem illorum	67
C	
<i>Cerkveni shodi</i> (žegnanja)	72
D	
<i>Darovi mili</i> , nabiranje za pogorelce na Poljanah pri Starem trgu	32
<i>Decretum</i> S. Congr. Indulg. et Ss. Reliqu. de regulis ad dignoscendas veras Indulgentias ab apocryphis	33
<i>Družba treznosti</i>	31
<i>Duhovne vaje</i> za duhovnike	66
<i>Duhovniki umrli</i> , glej umrli duhovniki.	
E	
<i>Encyclicae litterae Leonis PP. XIII.</i> de Jesu Christo Redemptore	29
F	
<i>Facultates tempore Jubilaei</i> , eorum perduratio	29
<i>Fastenhirtenbrief</i> Seiner fürstbischöflichen Gnaden	13

	Stran
<i>Fastenmandat</i> für das Jahr 1900	24
<i>Folia prohibita</i>	29

H

<i>Hirtenbrief</i> , Fastenhirtenbrief des Fürstbischöfes Antonius Bonaventura	13
„ über das allerheiligste Herz Jesu	50
„ anlässlich der Reichsrathswahlen	91
„ anlässlich der Jahrhundertwende	121

I

<i>Imetje cerkveno</i> , pristojbinska prostost klavzul političnih oblastev, zadevajočih prodajo ali obremenitev cerkvenega imetja	65
<i>Indulgentiae</i> , Decretum S. Congr. Indulg. et Ss. Reliqu. de regulis ad dignoscendas veras Indulgentias ab apocryphis	33
<i>Indultum</i> , schemata indultorum de jejunio et abstinencia in Provincia Goritiensi	25
<i>Indultum</i> , anticipandi Matutinum cum Laudibus	30

J

<i>Jejunium</i> , schemata indultorum de jejunio et abstinencia in Provincia Goritiensi	25
<i>Jubilaeum</i> , perduratio facultatum tempore jubilai	29

K

<i>Kanonična visitacija</i> , glej birma.	
<i>Knjižnice</i> , njih statistika	97
<i>Konference</i> pastoralne	28
<i>Kongres</i> , 8. mednarodni zoper alkoholizem	106
<i>Konkursni raspis</i> za župnije: Brusnice, Javor pri Sostrem, Kresnice, Stara Oselica, Struge, Šmarije, Zasip, 32; Mengeš 40; Dobovec, Krško 66; Kranj 74; Št. Lenart, Škofja Loka, Blagovica 85; Čatež pri Trebnjem, Šmihel pri Žužemberku, Vojsko, Selca 98; Javor pri Sostrem, Javorje pri Litiji, Polom (Ebenthal), Trnovo pri Ilirski Bistrici 106.	
<i>Konservatorji</i> , c. kr. za Kranjsko	40
<i>Kronika škofjska</i>	32, 40, 66, 74, 85, 98, 134
<i>Kronska vrednost</i> , računanje po njej	134

L

<i>Leto sveto</i> , kdo more doma dobiti odpustke sv. leta	37
--	----

M

<i>Mašno vino</i>	40
<i>Matice (matrike)</i> , poizvedovanje zastran poroke Jakoba Antona Ruttner pl. Grünberg z Jozefo Nisslin (Niplin)	31
„ „ raziskavanje po maticah o rojstnih podatkih Josipine Smola	84
<i>Musej dijecezanski</i> , prošnja za doneske	30

N

<i>Nabiranje</i> milih darov	32
<i>Nameščenja</i> , glej škofjska kronika.	
<i>Napoved</i> pristojbinskemu namestku zavezanega imetja za VI. desetletje	75

O

	Stran
<i>Odpustki sv. leta</i> , kdo jih more dobiti doma	37
<i>Officium divinum</i> , indultum anticipandi Matutinum cum Laudibus	30
<i>Orationes imperatae</i>	65, 74

P

<i>Pastirski list</i> , postni, prem. gosp. knezoškofa	1
„ „ o presvetem Srcu Jezusovem	41
<i>Pastirski list</i> povodom državnozbornih volitev	87
„ „ ob sklepu devetnajstega stoletja	107
<i>Podobice</i> , svete, umetniške	31
<i>Pokopališče</i> , kdaj je cerkveno, kdaj občinsko	38
<i>Postna postava</i> za leto 1900	12
<i>Premeščenja</i> , glej škofijska kronika.	
<i>Prepoved plesa</i>	72, 84
<i>Pristojbinski namestek</i> , napoved njemu zavezanega imetja	75

S

<i>Semenišče</i> , na novo vsprejeti bogoslovci	86
<i>Shod dekanov</i>	28, 39, 69
<i>Slovstvo</i> , „Sociale Rundschau“	95
<i>Sodalitas sacerdotum</i> Ss. Cordis Jesu	26

Š

<i>Švicarski podaniki</i> , njih ženitev v Avstriji	83
---	----

U

<i>Umrli duhovniki</i> : Jakob Gruden, Jakob Dolenc, Ivan Pavlič, Frančišek Horvat, dr. Anton Jarc, Janez Zorec, 40; Ivan Knavs, 66; Janez Eder, Anton Mežnarec, Ivan Tomažič, Anton Aleš, 74; Anton Lenasi, Lovrenc Tič, Frančišek Zakrajšek, dr. Frančišek Lampe 86; Josip Wrus 98; Rok Merčun, Ivan Vesel, Frančišek Klemenc 134.	
<i>Ustanova</i> , Ivana Nep. Schlackerja	85
<i>Ustanove svetomašne</i> , o njih uravnavi	96

V

Vmeščenja, glej kronika škofijska.

Ž

<i>Ženitev</i> belgijskih podanikov v Avstriji	133
„ švicarskih „ „ „	83

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Vsebina: 1. Postni pastirski list prem. g. knezoškofa. — 2. Postna postava za leto 1900. — 3. Fastenbüchlein seiner fürstbischöflichen Gnaden. — 4. Fastenmandat für das Jahr 1900. — 5. Schemata indulgentiarum de jejuniis et abstinentiis in Provincia Goritensi. — 6. P. n. č. gospodom duhovnikom — 7. Quomodo agendum cum lectoribus foliorum prohibitorum. — 8. Perduratio facultatum tempore jubilai. — 9. Indultum anticipandi Matutinum cum Laudibus. — 10. Prošnja zaavarne doneske k diecezanskemu muzeju. — 11. Priporočilo umetniških svetih podobnic — 12. Družba treznosti. — 13. Zbirka za pogo-relce na Poljanah pri Starem trgu. — 14. Raziskavanje po maticah. — 15. Konkurzni razpis. — 16. Škofijska kronika.

Št. I.

1900.

1.

Anton Bonaventura,

po božji in apostolskega sedeža milosti škof ljubljanski
vsem vernikom svoje škofije mir, srečo in blagoslov v Gospodu našem Jezusu Kristusu.

Zadnje leto devetnajstega stoletja se hitro naprej pomika. Hvala Bogu, da ste ga povsod tako lepo začeli. Povsod ste hiteli, da v zakramentu sv. pokore operete svoje duše, ter morete o polnoči, koj prvo uro novega leta, pristopiti k mizi Gospodovi, prejeti Jezusa, Zveličarja svojega, v svoje srce in tako ž Njim združeni, pod Njegovim varstvom stopiti v novo leto.

Kaj nam bo to leto prineslo? Čujemo o krvavih vojskah in o pripravah za vojske, čujemo o potresih, povodnjih, boleznih, čujemo o siromaštvu in lakoti, čujemo jok, zdihovanje, obupovanje.

Oh, to je začetek kazni razžaljenega Boga. Saj nasprotujejo Bogu in Sinu Njegovemu Jezusu Kristusu ne samo posamezni ljudje, ampak tudi ljudstva in države, katere ali naravnost pospešujejo, ali vsaj dopuščajo, da se govori, piše in dela proti Bogu, proti Odrešeniku, proti cerkvi Jezusovi in njenim napravam, proti veri, proti zapovedim božjim in cerkvenim. Za ljudstva in za države ni večnosti, zato jih mora pravična kazen božja doseči v časnosti.

Z narodi in z državami bomo tudi mi Slovenci trpeli: toda upam, da nas bo Gospod Bog obvaroval največjih nesreč, upam, da se bo letos za vse naše življenje ozir časnega blagostanja in večne sreče marsikaj storilo in izpeljalo Vam vsem na korist. Karkoli nas veruje v Boga in Sina Njegovega Jezusa Kristusa, duhovni in neduhovni, smo se zavzeli, da storimo vse, kar le moremo, da Vas vzdržimo in učvrstimo v vernem, krščanskem življenju in da tudi vse razne časne zadeve uravnamo po načelih sv. evangelija.

Trdno upam, da bo Gospod Bog to naše prizadevanje blagoslovil, ako ostanemo vsi zvesti Gospodu Jezusu, kateremu smo se z očiščenim srcem prvo uro tega leta pri polnočnici poklonili. Saj ga ni drugega imena, v katerem bi se mogli izveličati razen Imena Jezusovega, in vedno bodo veljale besede Njegove: „iščite najpoprej kraljestvo Božje in Njegovo pravico, vse drugo se vam bo dodalo.“¹⁾

Letos bi Vas z vsem svojim delovanjem rad še bolj utrdil v tem mišljenju in življenju.

¹⁾ Mat. 6, 33.

Tekom leta vam bom govoril o Gospodu Jezusu, o presvetem Njegovem Srcu in o sveti Njegovi cerkvi, ker tako podučevanje zahtevajo časovne razmere in želé naši poglavarji v Rimu.

Danes začnem z vprašanjem: Kdo je Jezus Kristus? Odgovor naj le še bolj pojasni vašo vero, da je On Sin živega Boga, pravi Bog, edini naš Zveličar, ter se morete te vere veselga srca tako okleniti, da vas nobena skušnjava ne bo mogla od nje odvrniti.

I.

Kdo je Jezus Kristus? Oglejmo si Ga prav točno, kakor nam Ga opisuje sv. evangelij; oglejmo Njegovo življenje, Njegov nauk in Njegova dela, iz katerih nam sije notranji Njegov duh, da vidimo, je-li On samo človek, ali kaj več.

Kako vzvišen je Njegov nauk! Divno govori o Bogu in Njegovih delih, o Njegovem bitju, o Njegovi ljubezni in pravičnosti; jasno podučuje o večnosti, o naši duši, o vrednosti našega življenja; točno urejuje svet in kar je na svetu. O vsem pa govori tako lahko, tako prepričevalno, tako jednostavno, kakor da kar gleda večne resnice in notranje življenje troedinega Boga. Ljudstvo čuti, da On podučuje vse drugače, kakor navadni učitelji.

In kako globok in dalekosežen je Njegov pogled! On gleda v srca, vidi skrite misli svojih poslušavcev, odkriva pritajene zlobne namere svojih sovražnikov; dve, tri besede in — ribiči zapuščajo vse, pa hodijo za njim, Samaritanka se spreobrne, grešniki se spokoré, hinavski farizeji osramoté; apostoli mu zatrjujejo svojo zvestobo. On pa jim pové, da ga bo Juda izdal, Peter zatajil, vsi zapustili.

Kaj ne, On gleda v dno srca in duše posameznikov! Ali On gleda tudi v prihodnjost narodov. Gleda kakor iz daleč, kako Jeruzalem pada, kako so judje premagani, poteptani in po vsem svetu raztreseni; gleda kako uspešno apostoli delujejo, kako se narodi izpreobračajo, kako se Njegova cerkev bojuje in širi po vsem svetu in ostane

nepremagljiva do konca sveta. Vsa prihodnjost Mu je pred očmi razgrnjena, On jo kakor neposredno gleda.

V Njegovem nauku ni nobena beseda prazna, vsaka obrodi prekrasen sad. On reče: blagor ubogim, blagor žalostnim, blagor njim, ki so čistega srca, blagor pregnanim zavolj pravice, in glej sadú: te besede so rodile vse apostole, vse device, vse mučence, vse dobrotnike človeštva. On uči: dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je Božjega in glej: dve oblasti poprej v eni osebi se razdele, in postavi se temelj vsemu napredku in izobraženosti. On uči moliti: Oče naš, kateri si v nebesih, in glej: poprej nepoznano bratstvo oklepa vse ljudi in narode, rodi se enakost vseh pred Bogom.

Kako čudovit je torej duh Jezusov! Čudili se bomo pa še bolj, ako Ga poslušamo, kako govori. Neizrekljivo visoke misli v kratkih, priprostih besedah! Tri, štiri besede, jasne, bistre; pa obsegajo večne postave, temeljne zakone družin in društev, vzroke in zdravila zoper ljudske bolezni, večne postave neumrljivim dušam!

Tak je duh Jezusov. Kje je sličen veleum? Zastonj ga iščeš v vsi preteklosti! Kaj pa še le njegovo srce?

Poglejmo naše človeško srce; Jezusovemu kar nič ni podobno. Mi sicer ljubimo, toda malo: kdo se v ljubezni vsega daruje, kdo hoče dolgo trpeti za ljubljene osebe? Samo Jezus: On ljubi in žrtvuje vse; saj že koj od rojstva hrepeni po križu, da iz ljubezni umrje, da tam Svoje življenje, zadnjo kapljico krvi za nas žrtvuje.

Ljudje ljubijo malo, pa tudi malo oseb: stariše, ženo, moža, otroke, pa še peščico prijateljev; to je vse. Jezus pa ljubi vse ljudi, za vse enako gori: za velike in male, za bogate in revne, za pravične in grešnike, za vse, tudi najbolj zapuščene; da, On gori za vse stvari.

In kako čisto je to srce: ne upam reči, da je angelsko, bilo bi to premalo. On živi sredi sveta, sedi pri mizi grešnikov, pred nogami mu ležé nesrečnice, in vendar nihče ne

dvomi o popolni njegovi čistosti. Napadali so na Njem vse, samo ne Njegove nebeške čistosti. Da, glejte sijaja, vstvaril si je množico src po Svoji podobi, src deviških, čisto ljubečih kakor On.

Kar lepoto Njegovega srca dovede na vrhunec, je to, da hoče in more vsem pomagati, vse potolažiti, vse rešiti, vse osrečiti. Ni mu treba z nami tožiti, da moremo tako malo storiti za one, katere ljubimo, ne, On prosi: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil.¹⁾ Kdor je žejen, naj pride in pije. Srce Vaše naj se ne vznemirja, donašam vam mir, kakršnega svet nima, mir,²⁾ ki presega vse. O pridite in žalost Vaša se bo spremenila v veselje.³⁾ Tako govoriti bi mogli mi sami eni ali drugi osebi. Jezus pa tako govori vsemu svetu!

Kdo je torej Jezus? Ali je res samo človek, ali se nam ne zdi, da seva iz Njega nekaj božjega? Pa pojdimo dalje!

Poglejmo Njegovo нравno popolnost, pa jo izmerimo, če je mogoče; toda nobene mere ne dobimo, da bi jo primerjali. O, Jezusova veličina in lepota kar vse ostalo potemni. Pred to lepoto potemne vse čednosti pred njim, pa tudi vse za njim, kar jih je On sam prouzročil. Tolika je namreč Njegova lepota, da je premnoge tako prevzela in zavzela, da so jo posnemali. Že devetnajst vekov stoji v svetu, milijoni si prizadevajo, da bi jo dosegli; kolikor bolj jo v sebi izražujejo, toliko lepši so sami, toda nikdo se ji še z daleč ni približal. Mnogi nas s svojo lepoto kar omamijo, ali kaj je lepota njihova proti Jezusovi, še primerjati se ji ne more. O, lepota Jezusova preseza vso vstvarjeno lepoto; nedosegljiva je, neomejena je.

Ravno tako je neomejena njegova osebnost. Zgodovina nam opisuje mnogo velikih mož; toda vsak je mož svojega naroda, svojega časa; vidi se mu, da je Grk, ali Rimec, ali Jud, ali Lah, ali Anglež, ali Nmec. Toda

Jezus? Kaj pa je On po Svoji osebnosti? Po krvi je iz rodu Judovega; po značaju Svojem pa ni Hebrejec, On ni Grk, On ni mož starega, ni mož novega časa. Kaj pa je? On je človek, v Njem je popolna, čista človeška natura.

Zato je pa tudi uzor vsem; vsi naj ga posnemajo: otrok, deklič, mladenič, mož, žena, stavec; vsi stanovi naj iščejo pri Njem pomoči in tolažbe: bogatin in berač, kralj na prestolu in grešnik v zaporu; Jezus je za vse: za Grka, čeprav ni negoval modroslovja, za Rimca, čeprav ni pridobival vojskâ, za divjaka in za omikanca, čeprav si njihovi nazori in običaji kar nič niso podobni; Jezusu se klanja Indijan v Ameriki, Zamorec v Afriki, prebivavec Indije, in ker se mu klanja, si osvoji tako čiste, vzvišene čednosti, kakor da je sredi Rima. Tako splošna je Jezusova osebnost, da je za vse; vsi jo lahko posnemajo, toda nihče je ne doseže.

Kaj pa še le Njegovo delo; tudi temu ni nobene meje nikjer in nikdar, nihče Ga ne prekosi. Človeštvo hiti naprej; na potu pozdravlja svoje velikane, toda kmalu jih prehitijo, niso več zanje. Platon ni več za nas. Ciceron nam ne zadostuje. Neuton je zaostal, Kopernika so davno prekosili: toda Jezusa? Sam brezbožni Renan pravi, da se Jezus nikoli prekositi ne more in se ne bo; in neverni Amerikanec Parker vpraša: „ali se je duh živeč v Jezusu do sedaj izcrpil, popolnoma osvojil in razumel? in odgovori: o ne, ni ga človeka, ni ga veka, ki bi bil prekosil ali izcrpil Jezusa, On je neizcrpljen in neizcrpljiv.“

Človeštvo napreduje, Jezusovo delo pa se pokazuje v vedno novi svetlobi, novi popolnosti, novi rodovitnosti. Za vsak nov razvitek, za vsako novo potrebo najdemo pri Jezusu v Njegovem delu in nauku novo luč, novo pomoč, novo zdravilo, kakor da je imel vse pred očmi in za vse že naprej poskrbel.

Duh Jezusov prekosi torej vsak človeški razum; da, ne samo prekosi ga, ampak toliko je nad njim, da človeški duh Njegovemu kar nič podoben ni. On obsega to, kar je za nas nedosegljivo, nepristopno. Mislim one nauke,

¹⁾ Mat. 11, 28.

²⁾ Jan. 14, 27.

³⁾ Jan. 16, 20.

katere imenujemo svete skrivnosti. Zde se nam temne, ali nam vse pojasnjujejo. Trdilo se je, da so protirazumne, n. pr. sv. Trojstvo, včlovečenje, sv. Rešnje Telo; toda največji modrijani so rekli, da jim sicer ne pridejo do dna, da jim v sebi niso jasne, ali da v njihovi luči gledajo in spoznavajo vse ostalo. Velikani v vednosti so včasih temni, ali niso nedosegljivi, tudi drugi se morejo popeti na višine, na katerih so oni, toda nihče ne more poreteti do onih višin, na katere se je dvignil Gospod Jezus in iz katerih, čeprav jih noben človeški um ne more gledati, vendarle razsvetljuje vse. On je kakor solnce: kdo more v solnce gledati, ali vendar vidimo njegove žarke, ki vse razsvetljujejo in obsevajoči polepšavajo.

Že te poteze Jezusove osebnosti so vzbujale vsem, ki so jih proučavali, nehote misel, da On ni samo človek. Sam Rousseau je ves začuden rekel: „ako življenje in smrt Sokratova pokazuje modrijana, življenje in smrt Jezusova pokazuje Boga.“ Napoleon trdi: „Poznam človeka, a rečem vam, Jezus ni samo človek.“ Tudi veri sovražni Amerikaneec Parker priznava: „Jezus izliva okoli sebe novo luč, svetlo kot dan, vzvišeno kot nebo, resnično kot Bog. Modrijane, pesnike, preroke, rabine, vse On presega. In vendar v Nazaretu ni bilo nobene šole, nobenega poduka. Da, v mladem možu je Bog!“

Glejte, kam smo dospeli. Kdor Jezusovo življenje res proučava, prijatelj ali sovražnik, čudi se zmiraj bolj in bolj, kako je čist brez madeža, kako nravno popoln, kako prekrasen, diven značaj; da, vsakdo si že po tem nehoté stavi vprašanje, ali je res samo človek?

II.

Nam to še ne zadostuje; s polovično svetlobo se ne moremo zadovoljiti; ako je Jezus Bog, naj nam da boljih dokazov, mora nas tako prepričati, da kar nič dvomiti ne moremo. Pokaže naj božja dela, božjo svetost. Pokazal je oboje.

On samo hoče in zapové in glejte: slepi spregledajo, gluhi slišijo, nemi govore, hrômi

hodijo, mrtvi vstajajo, valovi morski se umiré; vse to se godi pogostokrat, pri belem dnevu, pred velikimi množicami, v sredi zvitih sovražnikov. Mogli bi pregledavati resničnost teh čudežev, toda pustimo to, pa si bolj natančno oglejmo način teh čudežnih del, ker tudi od tod nam bo odsevalo božanstvo Jezusovo.

Poprašuje se: od kod Jezusov uspeh? zakaj vse ljudstvo za njim dere? Odgovarja se: radi čudežev, kateri so dokazovali Njegovo moč nad narodo. Toda ta odgovor je pomanjkljiv. Čudeži sami po sebi bi bili ljudi bolj odbijali, kakor pa pridobivali. Po čudežih vidimo množice prestrašene. Gerazeni Ga kar naravnost prosijo, naj gre proč od njih, še Peter kliče Gospodu, naj gre od njega. Da, čudeži sami po sebi bi bili Njegovo delo pokopali, ker vsakdo se trese pred silno močjo, ki bi ga mogla streti, mogla zdrobiti in za to beži pred njo.

Toda Jezus ni delal čudežev kadarkoli, ampak je čudežno Svojo moč neizrečeno omejil. Prišel je ozdravljat, kar je bilo bolno, življenje dajat, ne pa pokončavat; za to je odločil, da hoče z čudeži samo koristiti, ne pa škodovati, in to koristiti ne sebi, marveč drugim. To prepričanje je med ljudmi zavladelo; vsaj vidimo, da se Ga kar nič ne bojé, da Mu nasprotujejo, da Ga preganjajo, da Ga vjamajo, da Ga uničijo in križajo, če tudi vedó, da ima moč, ter bi jih prav lahko uničil, sebe pa osvobodil.

Kadar pa vidi nadloge ljudi, ne more se zdržati, čudeže v njihovo korist kar kopiči; srce Njegovo ljubi, zato pomaga. Zato se gnete vse okoli Njega. Kako ganljive so besede one žene, ki je rekla: „če se le roba Njegove obleke dotaknem, zdrava bom.“ Jezusa vidimo ginjenega, vidimo Ga, da solze toči, tako pri Jajru, pri mladeniču iz Najma, pri grobu Lazarjevem: ginjen, solzan zapové, in smrt mora plen svoj nazaj dati. Vse to pa dela tako mirnega duha in tako lahko, kakor da so Mu navadna dela.

Toda On ni zadovoljen, da ozdravlja telesa, On gre dalje, On gleda duše; da, odrešenik hoče biti in sicer, odrešenik neumrljivih duš.

Skozi telesne slabosti gleda dušne bolezni in te hoče odstraniti. Zato pred čudežnim delom skuša, da spodbudi dušne moči, naj se Ga oklenejo. On vprašuje: „ali veruješ?“ „hočeš li ozdravljen biti?“ „o ko bi mogli verovati!“ In še le po tem, ko je duša vsaj začela poskušati, da se obrne k Njemu, še le po tem stori čudež.

In kako nežno postopa, da nikogar ne poniža, nikogar ne osramoti, nikogar pregreh ljudstvu ne odkrije, akoprav jih v duši gleda. Samo v toliko namigne, da bolnika poduči, ne pa izda. „Pojdi v miru in ne greši več!... „veliko grehov ti je odpuščenih, ker si mnogo ljubila“; tako nežno, tako prizanesljivo, tako izbrano zna govoriti. Ni čuda, da se okoli Njega gnetejo vsi, ki so okusili Njegovo dobroto, bolniki, katere je ozdravil, gobovi, katere je očistil, obsedeni, katere je rešil, grešniki in grešnice, katere je izkopal iz pregreh, a jih vendar ni osramotil.

Vprašamo, ali se v tem omejevanju in v takem nesebičnem vpotrebljevanju čudotvorne moči ne pokazuje nekaj božanskega? Izgubila je ta nadnaravna moč svojo strahovitost, nekaj posebno milega, privabljivega ima na sebi, za to pridobiva srca, ne odbija jih. Ljubezen, nesebičnost, rahločutnost Srca Jezusovega, ki se je v uporabi čudotvorne moči razodevala, pridobila Mu je svet, izpričevala pa tudi božansko Njegovo svetost.

Dà poglejmo še Njegovo svetost. Sloveči Paskal jo je premišljeval in ves zamaknjen je vzkliknil: „Jezus je bil krotak, blag, potrpežljiv, svet, da, svet kakor Bog, strašen vragu, brez najmanjega madeža. O, kako velik in čudežno vzvišen je v očeh srca in v očeh onih, ki poznajo modrost!“ In res, karkoli smo do sedaj o Jezusu čuli, vse se izgubi pred svetlobo Jezusove svetosti.

Sv. Janez evangelist piše: „kdor misli, da je brez greha, samega sebe goljufa.“¹⁾ Sv. Pavel trdi sam o sebi, da je grešnik, vdan pod greh, da nima nič dobrega na sebi. Tako govoré najbolji ljudje, največji svetniki; vsi objokujejo svoje grehe in prav to ponižno kesanje

je temelj njihove svetosti. Ko bi kdo od njih začel trditi, da je brez greha, da je svet, ali ne bi v tistem hipu izgubil blišča svetniškega?

Samo eno edino izjemo imamo. Eden je, ki je v svojem času trdil: „jaz sem svet!; kdo od vas me more prepričati greha?“ Eden je, ki je v resnici ves čist, sama ponižnost, najbolj bistrega in globokega pogleda, ki je zaklical: „bodite sveti, kakor sem jaz svet!“ in vendar ni izgubil blišča svetosti. On povsod greh sovraži, hoče, naj vsi ljudje svoje grehe objokujejo, naj pokoro delajo; zdi se, da ga edino greh peče, vsaj govori: „pojdi v miru, ne greši več; tvoji grehi so ti odpuščeni!“ vendar pa nikoli ne pokaže, da bi tudi za se pokore in odpuščjenja potreboval. Nikoli ne trka na svoje prsi, nikoli se ne kesa za svoj greh; ne v Getzemanu, ne na Kalvariji, nikoli ne obžaluje ni ene besedice, ni ene misli, ni enega dejanja. Učence uči moliti: „vi, ko bote molili, recite: odpusti nam naše dolge“. On sam nikoli tako ne moli. On, ki je človek kakor mi, ki dela, trpi, umrje kot človek, da, On, ki je skušan kakor človek, ki je v sredi grešnikov in grehov, ki sovraži greh in želi vse ljudi od greha rešiti, On nikdar in nikoli ne misli nase, da bi bil tudi sam pokore, kesanja, odrešenja potreben.

O tej popolni svetosti so prepričani prav vsi, ki so z Njim; da, kolikor bolj z Njim občujejo, kolikor bolj Ga poznavajo, toliko bolj se čudijo brezmadežni Njegovi svetosti. Tako prijatelji, pa tudi neprijatelji. Sovražniki nanj pazijo, le malo naj se Mu spodtakne, izgubljen je; ali nobene slabosti ne opazijo na Njem; zmiraj miren, krotak, blag jih poprašuje: „kdo iz med vas me more o grehu prepričati?“ tako vprašati, pa še sovražnike, si pač nihče ne upa. Jezus to stori, sovražniki pa molčé.

Toda ne samo sovražnikom, ampak vsemu človeštvu stavi Jezus isto vprašanje, da, na popolno, brezmadežno svojo svetost postavi On svojo cerkev. Ko bi kedaj v življenju Jezusovem našli le eno samo goljufijo, našli en sam greh, da, eno samo napako, kakršnih ima na tisoče vsak človek: cerkev bi padla,

¹⁾ Rom. 7. 14.

uničena bi bila; od mogočne zgradbe, na kateri je tekom stoletij v solncu svetosti Jezusove poglavo toliko divnih čednosti, od te zgradbe ne bi nič ostalo. Prav to, da je Jezus svoje delo postavil na brezmadežno Svojo svetost, Ga odlikuje in neizmerno poveličuje nad vse velike može vseh časov in vekov.

Stopimo še korak dalje. Jezusa ne odlikuje samo čistost od vsakega najmanjšega pregreška, ampak krase Ga tudi vse čednosti. Da, vse čednosti opazamo v Njegovi duši in sicer prekrasno razvite v največji, nadčloveški popolnosti; vidimo vse čednosti in sicer v najlepšem soglasju, tudi one, ki si dozdevno nasprotujejo. Kdo je bil strožji od Jezusa, pa tudi kdo nežnejši? Kdo je bolj spoznal notranjo svojo vrednost, in vendar kdo je ponižnejši od Njega? Da, prav ta, rahločutna in pregloboka ponižnost z zavestjo nepopisljivega, ker božanskega veličanstva je najbolj čudežen znak čudežnega značaja Jezusovega. Občudujemo Njegovo nedolžnost in čistost, zraven pa gledamo največjo pokoro; nihče ni slabosti in nizkosti človeške bolje spoznal, pa vkljub temu nihče ni ljudi bolj ljubil, manj zaničeval, več od njih pričakoval, kakor On.

In vsa skupna in skladna čednost na najvišjem vrhuncu, kamor Mu nikdo slediti ne more, je zanj tako lahka, tako naravna; giblje se v njej kakor v Svojem življu. Ker se pa čednost še le v bolečinah poskusi, tudi On trpi in koliko! On uči: „Blagor ubogim!“ in glej Ga pribitega na križu, golega v največjem siromaštvu, toda jasnega, mirnega obraza. On uči: „Blagor krotkim!“ in glej Ga, kako je k stebru privezan, kako Ga bičajo, s trnjem kronajo, pljujejo, zasramujejo, pa On ne toži, On je miren. On uči: „Blagor usmiljenim!“ in glej, ko Ga Juda izda, Peter zataji, vojak opljuje, On ima zanje samo en pogled, samo eno besedo, samo eno molitev, namreč besedo odpuščenja in ljubezni. On uči: „Blagor jim, ki trpe preganjanje zavoljo pravičnosti“ in glej, ko je za svet dal vse: Svoje telo, Svojo kri, Svoje srce, Svoje življenje, On poskakuje veselja in radosti. Mi spoštujemo one, ki nase pozabijo, da se samo za bližnjega žrtvujejo;

spoštujemo one, ki so pozabljeni od onih, katere so ljubili; toda da oni, katere je kdo ljubil, njega sovražijo, preganjajo, on pa vendar le za nje žrtvuje vse, kar ima na duši in telesu in to v največjem trpljenju, v najsramotojniji smrti, da nehvaležnike odreši in osreči, kaj večjega in višjega na zemlji ni mogoče. Ljubezna Jezusova na križu, kjer umira za nehvaležnike, za preganjavce, za besne Svoje sovražnike, to je vrhunec npravne lepote in čednosti. Kaj je Sokratova smrt prisposodljena z njo! Sedaj še bolje razumem besedo istega Rousseau-a: „ako življenje in smrt Sokratova prikazuje modrijana, življenje in smrt Jezusova prikazuje Boga.“

Tem nedosegljivim čednostim se čudim; vedeti pa želim, od kod prihajajo, od kod izvirajo. In če grem v notranjost Jezusovo, kaj tam najdem? Rekel bi, da v globini Svoje duše ima skrivnega gosta, ki ga nikoli ne zapusti; z njim se zaupljivo razgovarja, njegovo drugim skrito lice On gleda; včasih spregovori in pove odlomek skrivnostnega razgovarjanja v dnu duše. Pri grobu Lazarjevem pravi: „Vedel sem, da me vselej uslišiš.“ V Getzemanu moli: „Ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene, toda ne kakor jaz hočem, ampak kakor ti hočeš!“ In na križu: „Zakaj si me zapustil?“ Kdo je ta, katerega ljubi, s katerim se zaupno razgovarja, s katerim je v najnežnejši zvezi, kakor sam pové: „On in jaz sva eno“. On nam te skrivnosti ne prikriva, saj očitno pravi: „Moj Oče mene ljubi, kakor Oče mene pozna, tudi jaz Njega poznam... Besede, katere sem Vam govoril... od Očeta sem se jih naučil... moja hrana je spolnjevati voljo Očetovo... jaz in Oče sva eno.“

Ali kakov je odnošaj Jezusov do Njegovega Očeta, kaka zveza? Ali samo taka, kakor je med nami in Bogom, le popolnejša, le tesnejša? Ali je drugačna? Kdo nam bo to povedal, ako ne On sam? Mi slutimo, nam se dozdeva, mi kakor skozi temo nejasno vidimo, toda dalje oko ne more prodreti. Je li tukaj Bog, kdo ve? O Jezus, povej nam Ti sam, kaj si Ti? Ali si samo svetnik, pravičen,

človek z Bogom tesneje, nežneje združen, kakor pa mi? Ali si kaj družega, kaj več? O govori; prosimo Te, govori! Srce naše je pripravljeno.

III.

Res, Jezus odgovarja. Imenuje se pogostokrat sina človekovega, pa tudi kar naravnost Sina Božjega, edinorojenega, rojenega od Očeta od vekomaj.

„Sin Božji“ Ga imenujejo od vseh strani, On se temu ne protivi. Peter ga moli rekoč: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“¹⁾ Marta spričuje: „Verujem, da si Kristus, Sin živega Boga, ki si prišel na ta svet!“²⁾ Tomaž se dotakne Njegovih ran in spozna: „Moj Gospod in moj Bog.“³⁾ In ko je zapovedal morju, pa se je hipoma poglelo, vzkliknili so vsi apostoli: „Zares, Ti si Sin Božji.“⁴⁾

Kaj pa Jezus na to odgovori? Ali se ne razžalosti, da se presveto Ime Božje daje siromašni stvari? Kako sta se tri leta pozneje žgrozila sv. Pavel in Barnaba, ko jih je ljudstvo hotelo po Božje častiti; kako je sv. Janez Krstnik večkrat trdil, da ni Kristus. Toda Jezus? Vsi Ga imenujejo Sina Božjega, On pa, ki je tako ponižen in svet in previden, On to dopušča.

Pa kaj pravim: dopušča? Ne, On prišteva blaženim vse, ki Ga tako imenujejo, deli jim nagrade. „Blažen si“, reče Petru, „ker tega ti ni razodelo meso in kri, ampak Oče moj, ki je v nebesih; zato ti rečem; Ti si skala in na to skalo bom sezidal cerkev svojo.“⁵⁾

Jezus gre še dalje; one, katere hoče ozdraviti, kar naravnost izziva, naj Ga imenujejo Sina Božjega. Ko ozdravi sleporojenega, ga vpraša: „Ali veruješ v Sina Božjega?“ Ozdravljeni Ga pogleda in odgovori: „Kdo je, da v Njega verujem?“ Jezus reče: „Ti si ga videl, in to je On, ki s teboj govori.“ Ozdravljeni pade predenj na kolena in Ga moli.“⁶⁾ Kaj hočete več? Ako Jezus ni pravi Bog, je izzval sleporojenega naravnost k bogokletstvu.

Nikar pa ne mislite, da se je imenoval Sina Božjega, kakor se moremo imenovati tudi mi, ki smo posinovljeni od Boga; ne, On kar naravnost trdi, da je edinorojeni Sin Božji. Kaj je govoril Nikodemu? „Bog je svet tako ljubil, da je zanj dal edinorojenega Sina Svojega.“¹⁾

In kar je povedal Nikodemu skrivno po noči, je oznanjeval javno in navadno v Jeruzalemu. Jezus je trdil, da je Sin Božji, da je od vekomaj, istega bitja z Očetom; Judje so se za to togotili, pobirali so kamene, da Ga s kameni pobijejo. Jezus jih vpraša: „Storil sem Vam mnogo dobrih del, zavoljo katerega me hočete kamenati?“ Oni Mu odgovore: „Ne kamenamo Te zavoljo kakega dobrega dela, ampak zavoljo bogokletstva, ker se delaš Boga, ko si vendar le človek.“²⁾

Vlečejo Ga pred sodišča. Med razburjenim narodom v očigled smrti On Svoje trditve ne prekliča. Rečejo Mu: „Ako si Kristus, povej nam!“ On odgovori: „Če vam tudi povem, ne bote mi verjeli.“ Oni odvrnejo: „Ti si torej Sin Božji?“ On reče: „Da, jaz sem.“³⁾

Velikemu duhovnu to ni dovolj. Slovesno Ga zakolne in reče: „Zarotim Te pri živem Bogu, povej nam, ali si Kristus, Sin Božji? Jezus priseže in reče: da, jaz sem.“⁴⁾

Odvedejo Ga k Pilatu. Kako Ga tožijo? „Mi imamo postavo in po tej postavi mora umreti, ker se je delal Sina Božjega.“⁵⁾ Narod je vzrok smrti dobro razumel, zato Ga še na križu visečega in umirajočega psuje in vpije: „Ako si Sin Božji, stopi s križa!“⁶⁾

Jezus se torej imenuje Sina Božjega, On hvali in poplačuje one, ki Ga Sina Božjega imenujejo, za to trditev On slovesno priseza in umrje na križu. Kako nas mora ta trditev pretresti, ako pomislimo, iz kako plemenitega srca prihaja, kako vzvišen duh jo izgovarja, v kako čisti, brezmadežni, sveti duši se je rodila. In ta trditev bi ne bila resnična?

¹⁾ Mat. 16, 13—17.

²⁾ Jan. 21, 27.

³⁾ Jan. 20, 28.

⁴⁾ Mat. 14, 25.

⁵⁾ Mat. 16, 13—17.

⁶⁾ Jan. 9, 36—41.

¹⁾ Jan. 3, 16.

²⁾ Jan. 10, 24—39.

³⁾ Luk. 12, 67.

⁴⁾ Mat. 16, 64.

⁵⁾ Jan. 29, 4. 5.

⁶⁾ Mat. 27, 40.

Kaj? Najmodrejši, najboljši najsvetejši vseh ljudi bi bil najhudobnejši! Najponižnejši in najčednejši bi bil najprevzetnejši! Najuzornejši človek, v katerem je človeška natura v vsi popolnosti, On naj bi bil najbolj bolan od vseh! Da, strašno bolan, ako je samo človek, pa tako jasno, tako odločno, s tolikim povdarkom, zmiraj in povsod, tudi v očigled smrti trdi, da je večni Bog! In vendar, trditev, ki bi nas razdražila, ko bi jo kdorkoli izustil, od katere bi se zgražale najbolj plemenite duše, katere si še nikdo ni drznil izreči, ta trditev, kako naravna se nam zdi iz Njegovih ust, kako naravna in sama ob sebi umevna se zdi tudi Njemu samemu! Vsaj se oslanja na presveto življenje na izredno čudovita dela, da se tudi oni, ki nočejo vanj verovati, ne drznejo, obtožiti Ga goljufije ali napuhnjenosti ali častilakomnosti.

IV.

Ne prestrašimo se, preiskujmo še dalje. On ne trdi samo, da je Bog, On zahteva za sebe tudi vse pravice, vsa poklonstva, ki se morajo skazovati Bogu. Posebno ljubezen zahteva On za sebe, ljubezen veliko, vsestransko in heroično; zraven si pa tudi prerokuje silno sovraštvo od ljudi, sovraštvo veliko kakor ljubezen. In kar je rekel, zgodilo se je. Svet Ga ljubi in sovraži, moli Ga in zaničuje, ljubezen presega vse meje, pa tudi sovraštvo ne pozna nobene mere. Poglejmo še to, da nam bo še bolj razvidno božanstvo Njegovo.

Najpoprej zahteva Jezus, da Ga morajo ljubiti vsi. O, kako nam je težko pridobiti si ljubezen nekaterih! Kako bi upali samo pomisliti na ljubezen vseh! Pa tudi nihče na to ni pomislil, tudi ne utemeljitelji novih ver. No, kar se tiče ljubezni, srce naše je kmalu zadovoljno: ljubezen v družini in še nekoliko izbranih prijateljev, zadostuje. Slave, sreče, vednosti ni človeku nikdar dosti, dosti pa mu je kapljica ljubezni. Kdo se torej ne bi čudil Jezusu, ki zahteva ljubezen vseh.

Pa to Mu še ne zadostuje. On hoče, da Ga moramo ljubiti nad vse; On zahteva lju-

bezen nad vse močno, nad vse požrtvovalno, ljubezen, za katero se mora žrtvovati vživanje, žrtvovati isto življenje. Da, On zahteva od vseh ljubezen, pred katero se mora vsaka druga ljubezen skriti. Čuj, kaj govori: „kdor ljubi očeta ali mater bolj kakor mene, ni mene vreden; kdor ljubi hčer ali sina bolj kakor mene, ni mene vreden.“

Ali je to mogoče? Zahtevati tako ljubezen, se pravi, vse od sebe odbiti. In ako bi kak človek tako ljubezen dosegel, bi bilo to kar gnjusobno, saj je za človeka nad stariši, nad otroki, nad soprogom samo Bog, samo Bog more toliko ljubezen za sebe zahtevati — in zahteva jo Jezus!

Jezus torej zahteva, da Ga morajo ljubiti vsi in sicer nad vse; prerokuje pa, da bo to jako, nad vse veliko, tako nemogočo ljubezen dosegel ne za življenja, ampak po smrti. Kaj, ali je to mogoče? Dokler živi, ne ljubijo Ga, ljubili Ga pa bodo, ko umrje! Dokler je živel, so Ga zapustili učenci in apostoli, Juda Ga je izdal, Peter Ga zatajil, ljudstvo Ga je zahtevalo v strašno smrt: sedaj pa govori, da vsestransko, vseobsežno in nad vse veliko ljubezen bo dosegel po smrti, ko Ga več ne bo, ko ne bo delil dobrot, ko ne bo delal čudežev, ko ne bo mogel tako ljubeznjivo govoriti in k sebi vabiti. Ali ne pozna ljudi? Dokler nas vidijo, nas še nekoliko ljubijo, toda ko človeka zakrije grob, ko se izgubi ljudem izpred oči, hitro nanj pozabijo. O le prekratko traja ljubezen! Sedaj pa mislite, da Ga bodo ljubili po smrti, ko si ni mogel src pridobiti živ? Ne to ni mogoče, to je sanjarija!

Ali vendar, glej, uspeh preseza vse, kar se je le moglo pričakovati. Komaj je umrl, že se na grobu vzbuja ljubezen. Njegov križ se objema in poljublja. Moški in ženske, stari in mladi so, rekel bi, strastno zavzeti za Jezusa in kličejo: kdo nas bo ločil od ljubezni do Jezusa? Ali lakota, žeja, preganjanje? Ne, nič nas od ljubezni do Njega ločiti ne more!

Leta potekajo, stoletja odhajajo: čas, ki uduši vsako čuvstvo, ne more udušiti ljubezni do Jezusa, ne, ta vedno raste; še prekucije je niso mogle ugasiti. Res, Evropa se je na

razne kose raztrgala, samo ljubezen do Jezusa jo še v edinstvo veže. Focij je grško cesarstvo odtrgal od Rima, toda iz src iztočnjakov ni mogel iztrgati ljubezni do Jezusa. Henrik VIII. je odtrgal od Rima angleški narod, toda Jezusa narod še pozna, ljubi, moli. Luter je nemški narod odtrgal od jedinstva katoliškega, toda ljubezni do Jezusa ni mogel ugasniti. In kaj je storil prekucijski francoski duh tekom 19. stoletja po vsej Evropi, da bi tudi zadnji sled krščanstva med nami iztrebil, toda ali je to dosegel? Ne, Jezus se v Evropi ljubi, Jezus se v naši škofiji ljubi; o, kaj ne, ta ljubezen do Jezusa raste in zmiraj bolj plamti v srcih naših. Sam brezbožni Renan mora priznati: „Jezus se sedaj tisočkrat bolj ljubi, kakor pa za življenja Svojega.“

Toda, ali se Jezus res toliko ljubi, kolikor je zahteval? Ali je ta ljubezen nad vse močna, ali je pripravljena žrtvovati vse, tudi življenje?

Veselo vzkliknemo: da, tako se ljubi. Pogledajte v samostane, kjer najdete toliko mladih devic v cvetu življenja, toliko mladeničev zdravih in darovitih; poprašajte jih, zakaj so zapustili svet in vse njegove sladkosti, pa se zaprli v samostan, da tam živé v siromaštvu, v vednem devištvu, v popolni pokornosti? Zakaj so zapustili svet, da v redovniškem stanu služijo bolnikom, strežejo zblaznelim, vodijo kaznovance, oznanjujejo besedo Božjo, se mučijo noč in dan po misijonih, stavijo v nevarnost svoje zdravje in pogostokrat v cvetu življenja umirajo? Kaj Vam bodo vsi odgovorili? Mi ljubimo Jezusa, zanj žrtvujemo vse! Ta ljubezen je ustvarila device, ustvarila mučence, ustvarila apostole.

Toda ta ljubezen je storila in ustvarja še več. Trpeti in umreti ni še vrhunec ljubezni, pač pa je vrhunec ljubezni dati v smrt in videti umirati one, katere ljubimo. Tako bi se mati popela na vrhunec ljubezni, ko bi Jezusu v smrt darovala ne sebe, ampak otroka svojega. Tudi to je dosegla ljubezen do Jezusa in še sedaj dosega. Oh, koliko krščanskih mater govori svojemu ljubljenu otoku: „ljubim te, ali želim, da poprej umrješ, kakor pa da

Jezusa izdaš.“ In ali ne poznamo mater, ki so spremljale na kraj muk svoje otroke, ter jih osrčevale, naj le trpé in umrjejo za Jezusa, naj Ga ne izdajo.

O, srce mi je čudno ginjeno in vprašam: kdo je ta, ki je v malem judovskem mestecu rekel, da zahteva ljubezen od vseh, ljubezen nad vse in ki je res dosegel tako ljubezen, pred katero se vsaka druga kar izgubi? Kdo je ta? Kdo bi se upal trditi, da je On samo človek?

Veliki Napoleon je osamljen na otoku Sv. Helene to premišljeval, ter ves pretresen, in čudeč se rekel: „Jezus Kristus hoče, da ga ljudje ljubijo; On hoče nekaj, kar se posebno težko doseže, za kar često brezuspešno modrijan prosi nekatere prijatelje, oče svoje otroke, mož svojo ženo, brat svojega brata, to je ljubeče srce; On pa zahteva in dobi: od tod jaz sklepam na Njegovo božanstvo... Da, Kristus govori in narodi se Ga oklepajo z najbolj tesnimi vezmi... On užiga plamene ljubezni, ki ugaša sebično ljubezen, ki je nad vse druge ljubezni... na to večkrat mislim, temu se zmiraj bolj in bolj čudim in to mi nepobitno dokazuje božanstvo Jezusovo.“

Še bolj čudno je pa sovraštvo, katero si je Jezus prerokoval in katero se je tekom stoletij uresničevalo, ter se uresničuje še danes. O sebi je Jezus rekel, da Ga bodo sovražili, apostolom in njihovim naslednikom je pravil, da jih bodo sovražili, o nauku Svojem je trdil, da ga bodo sovražili, o križu je prerokoval, da Ga bodo sovražili in sicer vse to do besnosti vse čase do konca sveta. To se je godilo, godi se danes pred našimi očmi, godi tudi v naši slovenski zemlji. Čudno! In to sovraštvo divja edino zoper Jezusa, Njegove vernike in Njegovo delo. Tudi drugi so se sovražili, toda samo za kratek čas, samo do groba, potem so se pozabili, sovraštvo je prenehalo.

Zakaj pa Jezusa sovražijo, tako besno sovražijo? Ali zavoljo Njegove postave in Njegovega obnašanja? O ne, vsaj je bil najlepši, najljubeznjivši, najmilejši od vseh človeških

otrok! Ali zaradi Njegovega nauka? O ne, saj se noben nauk ne more prisposodabljati lepoti, svetlobi, resničnosti in milini nauka Jezusovega! Zakaj se torej tako besno sovraži? Ti odgovoriš, da sovražiš laž in goljufijo in zato sovražiš Jezusa, ker je po Njem zavladala v svetu zamamljiva laž in goljufija, ter vlada že devetnajst vekov.

Ako si o tem prepričan, da je Jezus lažnik in goljuf, je opravičeno tvoje sovraštvo. Toda, dvomim, da bi bil ti o tem v dnu duše svoje prepričan. Zakaj dvomim? Poglej devet najst preteklih stoletij, ali ne vidiš klečati pred Jezusom mož najbolj učenih, mož velikanov, ki so znali misliti in preiskovati, pa so se pred Jezusom kot Bogom ponižali v prah in zanj tudi mnogo žrtvovali s premagovanjem sebe samega. Da, v tem se razlikujejo oni, ki verujejo, od onih, ki ne verujejo; prvi prinašajo veri žrtve in premaganje, drugi jih ne prinašajo.

Pa, naj ti bo, Jezus je navaden goljuf. Po tem je opravičeno sovraštvo, nespametna pa ljubezen do Jezusa. Zato bo pa tudi sovraštvo, ki je opravičeno, rodovitno, prerodilo bo svet, prenovilo ljudi in društvo. Ako je namreč tekom devetnajst stoletij toliko dosegla nespametna, neopravičena ljubezen do Jezusa, kaj mora storiti opravičeno sovraštvo?

Kaj je torej to sovraštvo zoper Jezusa storilo za človeka? kje so njegova dela? katere narode je izvleklo iz brezna pokvarjenosti, katere iz divjaštva? katere duše je potolažilo? kje ima ono svoje usmiljene sestre? svoje šolske sestre? svoje sestre od križa? kje svoje uršulinke, magdalenke in druge? kje benediktince, frančiškane, jezuite, lazariste in druge? Ljudje nimajo kruha, o sovraštvo, kje imaš ti svoje redovnike prosjake? Ljudje umirajo v bolečinah, kje imaš ti svoje postrežnike in postrežnice za umirajoče? Kjer koli se trpi, kjerkoli se zdihuje, kjerkoli se obupava, o sovraštvo zoper Jezusa, zastonj te tam iščem, tam te ne najdem!

Ako pa za ljudi nisi storilo ničesar, kaj si vendar storilo za Boga? Ko si iz src iztrgalo ljubezen do Jezusa, ali si v njih vsadilo

več čiste ljubezni do Boga? Še so ljudje in narodi, ki živé v temi poganstva, v temi malikovavstva: o sovraštvo zoper Jezusa, kje so tvoji apostoli? Ne prašam te, kje so tvoje device, še manj, kje so tvoji mučeniki. Nimaš jih!

Vprašam torej še enkrat, zakaj sovražite Jezusa? Mohameda ne sovražite, Numa ne sovražite, Zoroastra ne sovražite, nobenega utemeljitelja nove vere ne sovražite. Nerona, Tiberija, Domicijana so sicer sovražili, toda le malo časa, na grobu je sovraštvo prenehalo. Edini Jezus se sovraži z neugasljivim sovraštvom. Zakaj?

Srce človeško sovraži vse to, kar mu nasprotuje, kar mu ovire stavi. Zato so ljudje sovražili razne tlačitelje narodov; toda, ko so prenehali tlačiti, prenehalo je sovraštvo; od tod sovraštvo med ljudmi, sovražijo se nasprotniki, posebno mogočni nasprotniki, kateri bi mogli premagati, katerih se je treba bati; toda ko jim mine moč in več ne ovirajo, sovraštvo izhlapi. Zato je tekom zgodovine sovraštvo le začasno: samo sovraštvo do Jezusa ne prestane nikoli! Kaj to dokazuje? Da Jezus ni mrtev, da ni razorožen, da ni opešal, da se vedno še protivi razuzdanim ljudskim strastem, da vedno zmaga, kraljuje in mogočno vlada.

V.

Kaj ne, dragi moji, dosti je dokazovanja. Z devetnajstimi stoletji in z vsemi narodi v njih živečimi tudi mi Slovenci pademo v prah pred Jezusa in Ga molimo, kot svojega Boga in Odrešenika; vso ljubezen svojega Srca Njemu posvečujemo, z apostolom Pavlom kličemo: „Kdo nas bo ločil od ljubezni do Jezusa? ali preganjanje? ali lakota? ali golota? ali meč? . . . ne, nič, ne življenje ne smrt, ne sedanost ne prihodnost nas ne bo ločila od ljubezni Jezusove!

Vero v Jezusa. Sina živega Boga in ljubezen do Njega vsajajte vi, stariši, v srca svojih otročičev; ta vera in ljubezen naj napolnjuje srca vaša, mladenči in dekleta; v tej veri in ljubezni naj se živi v vaših hišah,

očetje in matere; po tej veri in ljubezni naj se odlikujejo vaše občine, o župani in občinski zastopniki!

Pa, ali morebiti tega nočete? Ali hočete tudi vi sovražiti Jezusa in njegovo delo? Hočete tudi vi zapustiti zastavo Jezusovo in stopiti v trumo onih, ki sovražijo Jezusa, zato pa tudi Njegovo cerkev, Njegove služabnike, Njegove vernike, sploh vse, kar je Jezusovega? Ko bi vi to hoteli, pokazali bi, da je srce vaše napačno, da je strastno, da je grešno, da vam je za to Jezus protiven, da se morate bati Njega in Njegove obsodbe. Ali ne vidite, da v Jezusa nečejo verovati, ampak Njega in vse Njegove sovražijo samo oni, ki ne živé po zapovedih Božjih in cerkvenih, v katerih srcu vladajo glavni in ptuji in vnebovpijoči grehi, vladajo sploh strasti. Ker pa Jezus to obsoja, ker se jim protivi in jim grozi z večnim ognjem, zato Ga sovražijo, za to besné proti Njemu, zato Ga nečejo spoznati kot Boga in Odrešenika.

O, sedaj v svetem letu, sedaj v postu si v zakramentu sv. pokore očistimo svoja srca, napovejmo boj svojim strastém in lahko nam bo v Jezusa verovati, sladko nam bo Njega ljubiti in v tej veri in ljubezni bomo mirni, zadovoljni, srečni; mogli bomo upati, da se šibe Božje vsaj deloma od nas odvrnejo in da bo blagoslovljeno in uspelo delo onih mož, ki se iz ljubezni do Boga prizadevajo popraviti tudi vaše časno blagostanje. Oklenite se teh mož, podpirajte njihovo delovanje vi delavci in kmetje, vi trgovci in obrtniki! Ako molimo in delamo in varčujemo, pa v veri in ljubezni do Jezusa, ki naj vas vse pod eno zastavo, v eno družino združuje, Bogu služimo, upam, da nas bo Bog blagoslovil in v občem propadanju obvaroval vsaj od najhujših šib in nadlog.

Blagoslov vsemogočnega Boga Očeta, Sina in svetega Duha naj pride nad vas in naj ostane zmiraj nad vami. Amen.

V Ljubljani na praznik sv. Frančiška Saleškega, dne 29. januarja 1900.

† Anton Bonaventura,

škof.

Opomba. Ta pastirski list naj se prečita vernikom 25. svečana, tretjo predpepelnično nedeljo.

Postna postava

Ljubljanske škofije za leto 1900.

Pooblaščen od svetega Očeta dné 8. julija 1899 morem za našo škofijo tudi za leto 1900 glede posta mnoge polajšave od splošne cerkvene postave dopustiti. Vsi verniki naj pazijo na sledeče določbe:

I. *Dnevi strogega posta* t. j. dnevi, o katerih se ne sme meso jesti in je dovoljeno samo enkrat se nasititi:

1. Pepelnična sreda in zadnji trije dnevi velikega tedna.

2. Petki v štiridesetdanskem postu in v adventu.

3. Srede, petki in sobote v kvaternih tednih.

4. Vse od cerkve zapovedane vigilije, t. j. dnevi pred binškošmi, pred praznikom svetega Petra in Pavla, vnebovzetja Marijinega, vseh svetnikov, čistega spočetja in pred Božičem.

II. *Dnevi nekoliko polajšanega posta*, t. j. v katerih je dovoljeno le enkrat se nasititi, zraven pa dopuščeno opoldne jesti meso:

1. Vsi ostali dnevi štiridesetdanskega posta razen nedelj.

2. Srede v adventu.

III. *Dnevi same sdržnosti od mesa*, t. j. dnevi, v katerih je dovoljeno večkrat se nasititi, ni pa dovoljeno mesa jesti:

Vsi ostali petki celega leta.

IV. *Na sgoraj* (sub. I. et III.) *prepovedanih dneh je pa vendar dovoljeno meso jesti:*

1. v vsej škofiji, kadar na prepovedan dan pride cerkveno zapovedan praznik.

2. V onih krajih, kjer se slovesno obhaja praznik cerkvenega patrona, ali pa je somenj.

3. nekaterim osebam in sicer:

vsak dan smejo meso jesti delavci v rudokopih in v tovarnah, sprevodniki po železnicah, popotniki, kadar morajo jesti v železniških gostilnah; vsi, ki so z družino in postrežniki zavoljo zdravja v kopelih; vsi, ki so po okolnostih primorani jesti v javnih gostilnah in oni, ki so od družih odvisni, pa si ne morejo oskrbeti postnih jedi.

V. Vsaki dan je dopuščeno jedi zabeliti ne samo z maslom, ampak tudi z živalsko maščobo.

VI. Ob dnevih posta in ob nedeljah v štiridesetdanskem postu se pri istem obedu ne smejo jesti ribe in meso.

Kar se tiče večerje o dneh nekoliko polajšanega posta prosim in želim, da se zvečer meso ne bi jedlo; vendar pa zavoljo dosedanje navade dopuščam nekoliko mesa tudi pri večerji vsem razen duhovnom svetnim in redovnim, bogoslovcem, alojznikom, redovnikom, redovnicam in vsem prebivavcem v njihovih zavodih.

Upam, da se Vas mnogo danih polajšav ne bo posluževalo; vse one pa, ki se jih bodo posluževali, opominjam, naj si pomanjkanje v postu nadomeste z drugimi dobrimi deli, n. pr. z molitvijo, ako izmolijo dotične dneve po petkrat „Oče naš“ in „Češčena si Marija“ na čast pet ran Jezusovih, ali pa z obilnejšo miloščino potrebnim siromakom.

V Ljubljani 1. januarja 1900.

† *Anton Bonaventura,*
škof.

3.

Antonius Bonaventura,

von Gottes und des Apostolischen Stuhles Gnaden Fürstbischof von Laibach,

allen Gläubigen seiner Diöcese Frieden, Heil und Segen von unserem Herrn und Heilande Jesus Christus!

Das letzte Jahr des XIX. Jahrhunderts schreitet rasch voran; gottlob! ihr habt es überall so schön begonnen. Ueberall habt ihr euch beeilt, euer Herz im Sakramente der Buße zu reinigen und zu Mitternacht, in der ersten Stunde des anbrechenden Jahres, zum Tische des Herrn hinzutreten, um Jesus, unsern Heiland, in euer Herz aufzunehmen und mit Ihm vereint, unter seinem Schutze, das neue Jahr zu beginnen.

Was wird uns wohl das neue Jahr bringen? Wir hören von Kriegsrüstungen und blutigen Kriegen, von Erdbeben, Ueberschwemmungen, Krankheiten, wir hören von Armut und Hunger, von Wehklagen, Thränen und Verzweiflung.

Ach, das ist der Anfang der Strafen des beleidigten Gottes. Es widerstreiten ja Gott und Seinem Sohne Jesus Christus nicht bloß einzelne Menschen, sondern ganze Völker und Staaten, welche direct dahin arbeiten, oder es wenigstens zulassen, daß man gegen Gott, gegen den Heiland, gegen die Kirche Jesu und ihre Einrichtungen, gegen den Glauben, gegen die Gebote Gottes und der Kirche spricht, schreibt und handelt. Für Völker und Staaten gibt es keine Ewigkeit, deshalb müssen sie in der Zeitlichkeit von der gerechten Strafe Gottes getroffen werden.

Mit den Völkern und Staaten wird auch unser engeres Vaterland mitleiden müssen: doch ich hoffe, daß uns Gott der Herr vor allzugroßem Unglücke bewahren werde; ich hoffe, daß dieses Jahr zu euerm zeitlichen und ewigen Wohl so manches gethan und durchgeführt werde. Wir alle, die wir an Gott und seinen Sohn Jesus Christus glauben, Priester und Laien, haben uns vorgenommen, alles, was in unsern Kräften steht, zu thun, um euch im christlich gläubigen Leben zu erhalten und zu kräftigen und auch euere verschiedenen zeitlichen Angelegenheiten nach den Grundfäden des hl. Evangeliums zu ordnen.

Ich bin der festen Ueberzeugung, daß Gottes Segen unser Vorhaben begleiten wird, wenn wir bei unserm Heiland treu ausharren, dem wir in der ersten Stunde des Jahres bei der Neujahrsmette reinen Herzens unsere Huldigung dargebracht haben. Es gibt ja keinen anderen Namen, in dem wir unser Seelenheil erreichen könnten, als im Namen Jesu, und immer mehr bewahrheiten sich Seine Worte: „Suchet zuerst das Reich Gottes und Seine Gerechtigkeit, alles übrige wird euch hinzugegeben werden.“¹⁾

Dieses Jahr möchte ich euch durch all meine Thätigkeit gerade in dieser Denk- und Handlungsweise noch mehr bestärken. Im Laufe des Jahres werde ich euch unseren Herrn Jesus Christus, Sein allerheiligstes Herz und Seine hl. Kirche predigen, denn solche Unterweisungen verlangen unsere gegenwärtigen Zeitverhältnisse und der Wunsch unserer Vorgesetzten in Rom.

Ich beginne mit der Frage: Wer ist Jesus Christus? Die Antwort darauf möge uns in unserem Glauben an Ihn, der da ist der Sohn des lebendigen Gottes, wahrer Gott und unser einziger Erlöser, noch mehr aufklären und befestigen, auf daß ihr mit Freuden an diesem Glauben festhaltet und euch keine Versuchung wird davon abbringen können.

I.

Wer ist Jesus Christus? Sehen wir uns Ihn genauer an, wie die hl. Evangelien Ihn beschreiben; blicken wir auf Sein Leben, Seine Werke und Lehren, aus denen uns Sein innerer Geist entgegenstrahlt, um zu sehen, ob er nur Mensch sei oder was mehr!

Wie erhaben ist Seine Lehre! Wie herrlich spricht Er über Gott und dessen Werke, von Seinem Wesen, von Seiner Liebe und Gerechtigkeit; wie klar spricht Er von der Ewigkeit, von unserer Seele,

¹⁾ Matth. 6, 33.

vom Werte unseres Lebens; wie genau legt er den Wert der Welt und alles dessen, was auf der Welt ist, dar. Und über all dieses redet Er so klar, so überzeugungsvoll, so einfach, als ob Er die ewigen Wahrheiten und das innere Leben des dreieinigen Gottes Aug ins Auge schauen würde. Das Volk fühlt, daß Er ganz anders lehrt, als seine bisherigen Lehrer.

Und wie tief und weitsehend ist Sein Blick! Er durchschaut die Herzen, sieht die innersten Gedanken seiner Zuhörer und entblößt die heimlichsten bösen Absichten seiner Feinde; einige Worte nur und die Fischer verlassen alles und folgen Ihm nach, die Samaritanerin bekehrt sich, die Sünder thun Buße, die scheinheiligen Pharisäer werden zu Schanden; die Apostel bethenern Ihm ihre Treue, Er aber sagt ihnen voraus, daß Judas Ihn verrathen, Petrus verleugnen, alle Ihn verlassen werden.

Nicht wahr, Er schaut auf den Grund des Herzens und der Seele des Menschen! Allein Er sieht auch in die Zukunft ganzer Völker; Er sieht wie aus der Ferne, wie die Juden besiegt, in den Staub gedrückt und durch die ganze Welt zerstreut werden; Er schaut die erfolgreiche Wirksamkeit der Apostel, die Bekehrung der Völker, den Kampf Seiner Kirche, ihre Ausbreitung in der ganzen Welt und ihre Unüberwindlichkeit bis zum Ende der Welt. Die ganze Zukunft liegt vor Seinen Augen wie ausgebreitet, sie liegt klar vor Ihm.

Kein Wort ist bei Ihm nutzlos gesprochen, jedes ist fruchtbar und zeitigt die schönsten Früchte. Er spricht: Selig die Armen, die Traurigen, die Unschuldigen, selig diejenigen, die der Gerechtigkeit wegen Verfolgung leiden, und siehe: diese Worte haben Apostel, Jungfrauen, Märtyrer, alle Wohlthäter der Menschheit getroffen. Er lehrt: gebet dem Kaiser, was des Kaisers und Gott, was Gottes ist, und siehe: die früher in einer Person vereinten Gewalten werden getrennt, Fortschritt und Cultur wird ermöglicht. Er lehrt uns beten: Vater unser, der Du bist im Himmel, und siehe: die früher nie gekannte brüderliche Liebe vereint alle Menschen und Völker zu einer Familie, alle fühlen sich als Kinder desselben himmlischen Vaters.

Wie wunderbar ist also der Geist Jesu! Unser Staunen wird wachsen, wenn wir auf die Art und Weise seiner Lehrthätigkeit Acht geben. Unausprechlich

hohe Gedanken spricht er aus in kurzen, einfachen Worten; nur ein Paar Worte, allein sie umfassen ewige Gesetze, Grundprinzipien der Familie und Gesellschaft, Ursachen und Heilmittel gegen alle Leiden der Völker, ewige Gesetze für die unsterblichen Seelen.

So ist der Geist Jesu. Wer kann Ihm nahe kommen? Umsonst suchst du Seinesgleichen in der ganzen Vorzeit. Und was erst Sein hl. Herz?

Sehen wir uns nur ein Menschenherz an; dem Jesu-Herzen ist es gar nicht ähnlich. Wir lieben zwar, aber wenig: wer opfert sich denn aus Liebe ganz und gar, und wer will für die geliebten Personen lange leiden? Nur Jesus: Er liebt und opfert alles; schon von der Geburt her sehnt er sich nach dem Kreuze, um dort aus Liebe zu sterben, Sein Leben hinzugeben, den letzten Blutstropfen für uns zu opfern.

Der Mensch liebt wenig und auch nur wenige Personen: Eltern, Mann, Frau und Kind und ein Paar Freunde, dies ist alles. Jesus aber liebt alle, für alle ist Er in gleicher Liebe entbraunt: für Hoch- und Niedergestellte, für Reiche und Arme, für Gerechte und Sünder, auch für die am meisten Verlassenen, überhaupt für Alle, Alle.

Und wie rein ist dieses Herz: ich wage es nicht zu sagen, es sei engelrein, dies wäre zu wenig. Er lebt mitten in der Welt, sitzt beim Tische der Sünder, öffentliche Sünderinnen liegen vor Seinen Füßen, und doch niemand zweifelt an Seiner vollkommenen Herzensreinheit. Alles wurde an Ihm bestritten, nur die Herzensreinheit nicht. Ja, sehet diesen Glanz; eine Menge Herzen hat er sich geschaffen nach Seinem Vorbilde, nach Seinem Herzen, rein liebende jungfräuliche Herzen!

Und die Schönheit Seines Herzens erreicht ihren Höhepunkt gerade darin, daß Er allen Menschen helfen, alle trösten, alle erlösen, alle beglücken will und auch vermag. Er braucht nicht mit uns zu klagen, daß wir so wenig zu thun vermögen für jene, die wir lieben, nein, Er bittet uns ja: „Kommet zu mir alle, die ihr mühselig und beladen seid, ich will euch erquicken.“¹⁾ Jeder, der dürstet, möge kommen und seinen Durst stillen. Euer Herz soll sich nicht beunruhigen, ich bringe euch den Frieden, den die Welt nicht kennt,²⁾ einen Frieden, der alles

¹⁾ Matth. 11, 28.

²⁾ Joann. 14, 27.

übersteigt.“ So könnten wir nur einzelnen Personen gegenüber sprechen, Jesus richtet aber seine Worte an die ganze Welt.

Wer ist also Jesus? Ist er wirklich nur ein Menschenkind, oder erstrahlt etwas Göttliches aus dieser hehren Person? Doch fahren wir fort! Sehen wir uns Seine moralische Vollkommenheit an, und messen wir sie, wenn es uns möglich; allein wir finden keinen Maßstab, womit wir sie messen und vergleichen könnten. O, Jesu Schönheit und Erhabenheit überstrahlt alles! Vor dieser Schönheit verschwinden alle Tugenden, die vor Ihm oder nach Ihm durch seine Gnade die Menschen ausgeübt haben; so groß ist sie, daß die Menschenherzen davon begeistert und dahingerissen, sie nachzuahmen und ihr nahe zu kommen streben; 19 Jahrhunderte wettstreiten die Menschen in seiner Nachahmung, je näher sie zu Ihm kommen, um so schöner wird ihre Seele; Ihn jedoch zu erreichen, ist noch Niemandem gelungen. Viele bezaubern uns gleichsam durch ihre Schönheit, allein was ist sie gegen die Schönheit Jesu, sie besteht mit ihr gar keinen Vergleich. Die Schönheit Jesu übersteigt jede geschaffene Schönheit, unerreichbar ist sie, unendlich.

Gerade so unendlich ist seine Persönlichkeit. Die Geschichte führt uns viele große Männer vor; allein jeder ist ein Kind seines Volkes, seiner Zeit; man sieht es ihm an, daß er ein Grieche oder Römer, ein Jude oder Italiener, ein Engländer oder Deutscher ist. Und Jesus? was ist denn Er seiner Person nach? Dem Fleische nach stammt er aus dem Stamme Juda, jedoch der Persönlichkeit nach ist er weder Israelit noch Grieche, Er ist kein Mann der alten oder der neuen Zeit. Was ist Er denn? Er ist ein Mensch, Er ist der Inbegriff, das Urbild des ganzen Menschen.

Deshalb ist Er ein Ideal für Alle, alle sollten Ihn nachahmen: Kind, Jungfrau, Jüngling, Mann, Frau und Greis; alle Stände sollten bei Ihm Hilfe und Trost suchen: der Reiche und der Bettler; der König auf dem Throne und der Sünder im Kerker; Jesus ist für alle da: für Griechen, wenn Er auch ihre Philosophie nicht studiert, für Römer, wenn Er auch ihre Schlachten nicht gewonnen hat, für Wilde und Civilisierte, wenn sich ihre Ansichten und Gebräuche auch gar nicht ähnlich sind; Jesu huldigt der Indianer in Amerika, der Mohr in Afrika, der Bewohner von Indien und in dieser Anbetung er-

wirkt er sich so erhabene Tugenden, als stände er mitten in Rom. So umfassend ist die Persönlichkeit Jesu, daß sie für alle bestimmt ist, alle können sie nachahmen, erreichen aber nie.

Und was erst Seine Werke; auch hier gibt es keine Schranken, nirgends Grenzen, niemals; niemand übertrifft Ihn. Die Menschheit eilt voran, auf dem Wege begrüßt sie ihre großen Männer, allein bald überholt sie dieselben, sie tangen nicht mehr für sie. Plato ist nicht mehr für uns, Cicero genügt uns nicht, Newton ist zurückgeblieben, Copernicus schon längst übertroffen. Und Jesus? Sogar der gottlose Renan gesteht es, daß man Jesus nie übertreffen könne und nie übertreffen werde; und der ungläubige Amerikaner Parker stellt die Frage, ob der in Jesu lebende Geist bisher von irgendjemandem erschöpft, angeeignet oder verstanden worden sei und antwortet: O nein, es gibt keinen Menschen, kein Jahrhundert, welches Jesu übertroffen oder erschöpft hätte, Sein Geist ist unerschöpft und bleibt unerschöpft.

Die Menschheit macht Fortschritte, und da zeigt sich Jesu Werk immer in neuem Lichte, neuer Vollkommenheit, neuer Fruchtbarkeit. Für jeden neuen Fortschritt, für jedes neue Bedürfnis finden wir bei Jesus in seinem Werke und in Seiner Lehre neues Licht, neue Hilfe, neue Heilmittel, als ob Er schon damals alles vorhergesehen, für alles vorgesorgt hätte.

Der Geist Jesu übertrifft also jeden Menschenverstand; nein, Er übertrifft ihn nicht bloß, sondern Er steht so hoch über ihm, daß zwischen den beiden gar kein Vergleich gefunden werden kann. Er umfaßt auch das, was für uns unnahbar, unerreichbar ist. Ich meine jene tiefe Lehren, die wir Geheimnisse nennen. Dunkel erscheinen sie uns zwar, allein sie beleuchten uns alles. Es wurde behauptet, sie wären gegen unsern Verstand, so z. B. die Lehren von der hl. Dreifaltigkeit, von der Menschwerdung, vom Altarsakramente. — Allein die größten Gelehrten behaupten, daß sie dieselben zwar nicht ergründen können, daß sie dieselben an sich nicht begreifen, daß sie jedoch in ihrem Lichte alles übrige sehen, alles erkennen. Die Capacitäten in der Gelehrtenwelt sind manchmal unverständlich, allein sie sind nicht unerreichbar, auch andere können sich auf dieselbe Höhe emporheben, auf der sie selber stehen, jedoch zur Höhe, auf der wir Jesus Christus erblicken und von welcher Er, wenn auch unzugänglich für unsern Verstand, doch

alles um uns beleuchtet, kann niemand gelangen. Er gleicht der Sonne: in die Sonne können wir nicht schauen, aber im Lichte ihrer Strahlen sehen wir alles um uns, schauen wir die Schönheit der Schöpfung.

Diese Züge von der Persönlichkeit Jesu erwecken schon in allen, die sie studiert, den Gedanken, Er könne nicht bloß Mensch sein. Rousseau selbst ruft verwundert aus: „Des Socrates Leben und Tod ist der eines Weisen, das Leben und der Tod Jesu ist der eines Gottes.“ Napoleon behauptet: „Ich kenne den Menschen, aber ich versichere euch, Jesus ist mehr als ein Mensch.“ Auch der dem Glauben abgeneigte Amerikaner Parker bekennet folgendes: „Jesus gießt um sich ein neues Licht aus, hell wie der Tag, erhaben wie der Himmel, wahrhaft wie Gott. Philosophen, Dichter, Propheten und Rabbiner, diese alle übertrifft Er; und doch gibt es in Nazaret keine Schule, keinen Unterricht. Wahrlich in dem jungen Manne ist Gott verborgen.“

Sehet, wo wir angelangt sind! Ein jeder, sei er Freund oder Feind, der das Leben Jesu wirklich studiert, wundert sich immer mehr über diesen reinen, makellosen, moralisch vollkommenen, herrlichen, erhabenen Charakter, jedermann muß sich unwillkürlich die Frage stellen: ist Er wirklich nur ein Mensch?

II.

Uns genügt dies noch nicht; mit einem matten Lichtschein begnügen wir uns nicht; wenn Jesus wahrer Gott ist, möge Er uns bessere Beweismittel an die Hand geben, ja Er muß uns die vollste Ueberzeugung verschaffen, so daß wir gar nicht zweifeln können. Gottes Werke, Gottes Heiligkeit soll Er uns zeigen! Beides hat Er gethan.

Er braucht bloß zu wollen und zu befehlen und sehet: Blinde sehen, Taube hören, Stumme sprechen, Lahme gehen, Todte stehen auf, die sturmgepeitschten Meereswogen legen sich; und dies alles geschieht zu wiederholten Malen, bei hellichem Tage, vor großen Menschenmengen, vor den Augen der schlauesten Feinde. Wir könnten jetzt die Wahrhaftigkeit dieser Wunder betrachten, doch lassen wir dies bei Seite und betrachten wir lieber die Art und Weise dieser wundervollen Werke, denn auch daraus strahlt uns die Gottheit Jesu entgegen.

Wir fragen: woher der Erfolg Jesu? warum strömt Ihm das ganze Volk nach? und antworten:

wegen der Wunder, die Seine Macht über die Natur bewiesen. Doch diese Antwort ist noch nicht hinreichend. Durch die Wunder an und für sich würden die Leute mehr abgeschreckt als gewonnen. Nach den Wundern sehen wir die Menge erschreckt, die Gerazener bitten Ihn sogar, Er möge ihre Gegend verlassen und Petrus fleht zu Ihm, Er möge von ihm weichen. Ja, die Wunder an und für sich würden Sein Werk zu nichte gemacht haben, denn jedermann fürchtet sich vor dieser allzugewaltigen Macht, die ihn ja erdrücken könnte; deshalb flieht er vor ihr.

Alein Jesus wirkte Seine Wunder nicht bei jeder Gelegenheit, sondern hat Seine wunderthätige Kraft bedeutend eingeschränkt. Er kam zu heilen, was krank gewesen, das Leben zu geben, nicht aber zu vernichten: deshalb wollte Er mit Seinen Wundern nicht schaden, sondern nützen, und zwar nicht sich selber, sondern dem Nächsten. Und diese Ueberzeugung hat unter dem Volke die Oberhand gewonnen, denn wir sehen, daß sie sich vor Ihm gar nicht fürchten, daß sie Ihm widersprechen, Ihn verfolgen, gefangen nehmen, peinigen und kreuzigen, trotzdem sie gut wissen, daß Er die Gewalt hat, sich selber zu befreien und sie zu vernichten.

Beim Anblicke der leidenden Menschen aber kann Er sich nicht mehr enthalten, zu ihrem Wohl häuft Er Wunder auf Wunder; Sein Herz liebt und fühlt mit, deshalb muß Er helfen, und deshalb drängt sich alles um Ihn her. Wie rührend sind die glaubensvollen Worte des Weibes: „wenn ich nur den Saum Seines Kleides berühre, so werde ich gesund.“ Jesus sehen wir gerührten Herzens Thränen vergießen: so im Hause des Jairus, beim Jüngling aus Naim, am Grabe des Lazarus; feuchten Auges und im Herzen erschüttert befiehlt Er, und der Tod muß seine Bente herausgeben. Und dies alles vollführt Er so ruhig und so leicht, als wären es ganz alltägliche Dinge.

Doch mit der Heilung des Leibes stellt Er sich nicht zufrieden, Er geht weiter, Er will Seelen haben, Erlöser will Er sein, Erlöser der unsterblichen Seelen. Durch die Krankheiten hindurch schaut Er die Wunden der Seele und diese will Er beseitigen. Deshalb versucht Er vor dem Wunderwerk die Seelenkraft zu wecken, auf daß diese sich an Ihn wende, sich Ihm anschließe; deshalb fragt Er: „glaubst du?“ „willst du geheilt werden“ „wenn sie es doch glauben

könnten?“ und dann erst, nachdem die Seelenkraft es versucht, sich Ihm hinzugeben, wirkt Er das Wunder.

Und wie vorsichtig geht Er zu Werke, um niemanden zu demüthigen, zu beschämen, um nicht die Sünden, die Er in der Seele schaut, der Menge zu verrathen; nur soweit gibt Er einen Wink, um den Kranken zu belehren, nicht aber ihn dem Spotte preiszugeben. „Gehe im Frieden und sündige nicht mehr . . . , viele Sünden sind dir nachgelassen, weil du viel geliebt hast“ so klug, so zart, so schonend versteht Er Seine Worte vorzubringen. Kein Wunder, daß sich alle um Ihn gedrängt haben, die Seiner Güte theilhaftig geworden: die Kranken, die Er geheilt, die Auswärtigen, die Er gereinigt, die Besessenen, die Er befreit, Sünder und Sünderrinnen, die Er aus dem Sündenleben herausgezogen, ohne sie zu beschämen.

Wir stellen nun die Frage auf: liegt denn in dieser Beschränkung, in diesem selbstlosen Gebrauche der Wunderkraft nicht etwas Göttliches? Die übernatürliche Kraft hat ihr Abschreckendes verloren und trägt das Gepräge des Mildten, Anziehenden an sich, deshalb gewinnt sie die Herzen und stößt sie nicht ab. Die Liebe, das Zartgefühl, die Selbstlosigkeit des Herzens Jesu, die Er bei der Anwendung Seiner Wunderkraft an den Tag gelegt, hat Ihm die Welt erworben und hat Seine göttliche Heiligkeit bezeugt.

Ja, sehen wir uns Seine Heiligkeit näher an! Der berühmte Pascal hat sie betrachtet und ganz außer sich rief er aus: „Jesus war sanftmüthig, wohlwollend, geduldig, heilig, heilig wie ein Gott, schrecklich dem Satan, der geringsten Makel bar. Wie hoch und wunderbar erhaben steht Er in den Augen jener, die die Weisheit verstehen.“ Wahrlich, was wir bis jetzt über Jesus vernommen, alles verliert sich vor dem Glanze Seiner Heiligkeit.

Der hl. Evangelist Johannes schreibt: „Wer da glaubt, daß Er ohne Sünde sei, der betrügt sich selbst.“ Der hl. Paulus behauptet von sich selber, daß er Sünder sei, der Sünde verkauft und daß er nichts Gutes an sich besitze. So sprechen die besten Männer, die größten Heiligen; alle beweinen ihre Sünden und gerade diese demüthige Reue ist das Fundament ihrer Heiligkeit. Wenn einer von ihnen behaupten wollte, er sei heilig und ohne Sünde, würde er nicht im selben Augenblicke den Glanz seiner Heiligkeit verlieren?

Nur eine Ausnahme haben wir, nur Einen gibt es, der seinerzeit gesprochen: „Ich bin heilig; wer von euch kann mich einer Sünde zeihen?“ Einen, der wahrhaft rein da steht, die Demuth selber, der mit Seinem scharfen, tiefen Blicke ausgerufen: „werdet heilig, wie ich heilig bin“, aber ohne dabei den Glanz Seiner Heiligkeit verloren zu haben. Ueberall haßt Er die Sünde und verlangt, daß die Menschen ihre Sünden beweinen und dafür Buße thun; nur die Sünde scheint Ihm wehe zu thun, denn Er spricht: „gehe im Frieden und sündige nicht mehr; deine Sünden sind dir nachgelassen“, niemals aber zeigt Er, als ob Er selbst der Buße und der Verzeihung bedürfte. Nie schlägt Er auf Seine Brust, nie beweint Er Seine Sünde weder in Gethsemani noch auf Kalvaria, nie bereut Er ein Wort, einen Gedanken, eine Handlung. Die Jünger lehrt Er beten: „ihr, wenn ihr beten wollt, saget: vergib uns unsere Schulden“. Er selbst aber betet nie in dieser Weise Er, der Mensch war, wie wir, der gearbeitet, gelitten und gestorben wie ein Mensch, der mitten unter Sündern und Sünden gelebt, der die Sünde haßt und alle Menschen davon befreien will, Er denkt nie und nimmer an sich, als ob Er selber auch der Buße, der Reue, der Erlösung bedürfte.

Von dieser vollkommenen Heiligkeit sind alle überzeugt, die mit Ihm leben, und je mehr sie mit Ihm verkehren, um so mehr erkennen sie Ihn, um so mehr bewundern sie Seine makellose Heiligkeit, Freunde sowie Feinde. Die Feinde passen Ihn auf, wehe Ihm, wenn Er sich nur ein wenig vergißt; allein sie finden keine einzige Schwäche an Ihm; Seine Ruhe, Sanftmuth und Milde bewahrend wiederholt Er an sie die Frage „wer von euch kann mich einer Sünde zeihen?“ So zu fragen und dazu noch keine Feinde, wagt es doch niemand, Jesus thut es und Seine Feinde schweigen.

Doch nicht bloß an Seine Feinde, sondern auch an die ganze Menschheit stellt Jesus dieselbe Frage, ja, auf Seine vollkommene, makellose Heiligkeit baut Er Seine Kirche auf. Könnten wir im Leben Jesu nur einen einzigen Betrug vorfinden, eine einzige Sünde oder einen einzigen kleinen Fehler, deren jedermann hunderte besitzt; dann ist die Kirche verloren, vernichtet ist sie und von dem mächtigen Baue, auf dem sich im Laufe der Jahrhunderte

im Glanze der Heiligkeit Jesu so viele herrliche Tugenden vorgefunden, von diesem Baue wäre nichts mehr da. Gerade der Umstand, daß Jesus Sein Werk auf Seiner makellosen Heiligkeit begründet hat, gerade dies zeichnet Ihn aus und erhebt Ihn unendlich über all die großen Männer aller Zeiten und Länder.

Gehen wir noch einen Schritt weiter. Jesus zeichnet sich nicht bloß durch Seine Herzensreinheit und durchs Freisein von jedem geringsten Fehler aus, Ihn ziert auch die Gesamtheit aller Tugenden. Ja alle Tugenden bemerken wir in Seiner Seele und zwar in der herrlichsten Blüthe, in der größten, übermenschlichen Vollkommenheit, in der schönsten Harmonie, auch jene, die sich scheinbar widersprechen. Wer war strenger als Jesus und wiederum wer sanftmüthiger als Er? Wer hat seinen innern Wert besser erkannt, und dennoch wer war demüthiger als Er? Gerade diese zarte und tiefe Demuth gepaart mit dem Bewußtsein unbeschreiblicher, göttlicher Majestät, ist der eigenthümlichste Zug Seines wundervollen Characters. Wir bewundern Seine Unschuld und Herzensreinheit und sehen dabei die größte Buße; niemand hat die Schwächen und die Niedrigkeit des Menschen besser erkannt und trotzdem hat Niemand die Menschen mehr geliebt, sie weniger verachtet, von ihnen mehr erwartet als Er.

Und diese harmonische Gesamtheit aller Tugenden auf ihrer höchsten Stufe, wohin Ihm niemand zu folgen vermag, ist für Ihn so einfach und natürlich, als bewege Er sich in seinem eigenthümlichen Elemente. Und weil die Tugend ganz besonders durch Leiden und Schmerzen erprobt wird, muß auch Er leiden und wie viel leiden! Er lehrt: „Selig die Armen“ und sieh, Er hängt am Kreuze ganz entblößt in der größten Armut, aber ganz ruhigen Antlitzes. Er lehrt: „Selig die Sanftmüthigen“ und sieh, Er wird an die Schandssäule gebunden, gegeißelt, mit Dornen gekrönt, verhöhnt und verspottet, allein Er klagt nicht, er bleibt still und ruhig. Er lehrt: „Selig die Barmherzigen“ und Er wird von Judas verrathen, von Petrus verleugnet, von Soldaten angespöen, allein Er hat für sie nur einen Blick, nur ein Wort, nur ein Gebot, das Gebot der Verzeihung und der Liebe! Er lehrt: „Selig, die wegen der Gerechtigkeit verfolgt werden“ und Er, nachdem Er für die Welt alles hergegeben, Seinen

Leib, Sein Blut, Sein Herz und Sein Leben, Er jubelt voll Freude und Frohlocken. Wir achten alle jene, die auf sich selber vergessen, um sich für den Nächsten zu opfern, wir achten jene, die vergessen werden von denen, die sie geliebt, daß aber jene, die einer liebt, ihn hassen und verfolgen und Er trotzdem alles, was er an Leib und Seele besitzt, im größten Leiden, im schimpflichsten Tode für sie aufopfert, um die Undankbaren zu retten und zu beglücken, das ist wohl das Höchste und Erhabenste von allem, was auf Erden vorkommen kann. Jesu Liebe am Kreuze, wo Sein Auge für die Undankbaren, die Verfolger und grimmigsten Feinde bricht, bildet den Höhepunkt der natürlichen Schönheit und Tugend. Was ist Socrates Tod im Vergleiche zu ihr? Jetzt verstehen wir noch besser Rousseaus Worte: „Wenn des Socrates Leben und Tod der eines Philosophen ist, ist Jesu Leben und Tod der eines Gottes.“

Wir bewundern diese unerreichbaren Tugenden und suchen nach dem Grunde, woher sie gekommen, woher sie entsprossen? Und dringe ich in das Innere Jesu, was finde ich dort? In der Tiefe Seiner Seele besitzt Er gleichsam einen geheimen Gast, der Ihn nie verläßt; mit ihm unterhält Er sich vertraulich und schaut dessen anderen Menschen verborgenes Antlitz; manchmal öffnet Er den Mund und verräth Bruchstücke dieser geheimnisvollen Unterredung in der Tiefe Seiner Seele. Am Grabe des Lazarus sagt Er: „Ich wußte, daß du mich immer erhörst.“ In Gethsemani betet Er: „Wenn es möglich, so gehe dieser Kelch weg von mir, aber nicht mein, sondern dein Wille geschehe.“ Und auf dem Kreuze: „Warum hast du mich verlassen?“ Wer ist dieser, den Er liebt, mit dem Er so vertraulich spricht, mit dem Er nach Seinem eigenen Zeugnisse in der innigsten Vereinigung steht? Er verbirgt uns dieses Geheimnis nicht, denn offen gesteht Er es: Mein Vater liebt mich . . . wie mich der Vater kennt, so kenne auch ich ihn . . . Die Worte, die ich zu euch gesprochen, habe ich vom Vater empfangen . . . meine Nahrung ist, zu vollführen den Willen meines Vaters . . . ich und der Vater sind eins.“

Und was für ein Verhältnis, was für eine Vereinigung gibt es zwischen Jesus und Seinem Vater? Vielleicht nur eine solche, wie zwischen uns und Gott, nur ist sie inniger, vollkommener? oder eine andere? Wer könnte uns darüber Bescheid er-

theilen, als nur Er allein? Wir ahnen es bloß, uns scheint es so, unser Auge schaut wie durch ein Dunkel unklar, unbestimmt, weiter kann es nicht durchdringen. Ist hier ein Gott verborgen, wer weiß es? O Jesus, sage es uns, sage es Du selber! Bist Du nur ein Heiliger, ein Gerechter, ein mit Gott inniger und zärtlicher vereinigter Mensch als wir, oder bist Du was anderes, was mehr? O sprich, wir bitten Dich, o sprich, unser Herz ist bereit, Deine Antwort gläubig zu vernehmen.

III.

Und wahrlich, Jesus gibt uns die Antwort. Er nennt sich öfters Menschensohn, aber auch ganz offen Gottessohn, den Eingeborenen, vom Vater gezeugt von Ewigkeit.

„Als Sohn Gottes“ wird er von allen Seiten begrüßt, und Er widerspricht nicht diesem Ihm beigelegten Namen. Petrus betet Ihn an mit den Worten: „Du bist Christus, der Sohn des lebendigen Gottes.“¹⁾ Martha bekennet: „Ich glaube, daß du bist Christus, der Sohn des lebendigen Gottes, der auf diese Welt herabgestiegen.“²⁾ Thomas berührt Seine Wunden und bricht in die Worte aus: „Du bist mein Herr und mein Gott.“³⁾ Als auf Seinen Befehl hin der Meeressturm sich sofort gelegt hatte, riefen alle Zuschauer aus: „Wahrlich du bist der Sohn des lebendigen Gottes.“⁴⁾

Und wie lautet darauf die Antwort Jesu? Zeigt er sich betrübt, daß einem Geschöpfe der allerheiligste Name Gottes beigelegt werde? Wie schauderten drei Jahre später der hl. Paulus und Barnabas zusammen, als ihnen das Volk göttliche Ehren erweisen wollte; wie hat der hl. Joannes der Täufer betheuert, er wäre nicht Christus! Und Jesus? Von allen wird Er Sohn Gottes genannt, und Er, die Bescheidenheit, Demuth und Heiligkeit selbst, Er läßt es geschehen.

Doch, was sage ich, Er läßt es geschehen? Nein, er preist alle jene glücklich, die Ihn als solchen bekennen und belohnt sie: „Selig bist du Petrus, denn nicht Fleisch und Blut haben es dir geoffenbart, sondern mein Vater, der im Himmel ist;

deshalb sage ich dir: du bist ein Fels, und auf diesem Felsen will ich meine Kirche bauen.“¹⁾

Jesus geht noch weiter; von denen, die von Ihm geheilt werden wollen, verlangt er ganz offen, daß sie Ihn als Gottes Sohn bekennen sollen. Nachdem er den Blindgeborenen geheilt, fragt Er ihn: „Glaubst du an den Sohn Gottes?“ Der Geheilte schaut Ihn an und antwortet: „Wer ist der, auf den ich glauben sollte?“ Und Jesus erwidert: „Du hast Ihn gesehen und er ist es, der mit dir spricht.“ Der Geheilte fällt vor Ihm auf seine Knie nieder und betet Ihn an.²⁾ Was wollen wir mehr? Ist Jesus nicht wahrer Gott, so hat Er den Blindgeborenen einfach zu einer Frevelthat verleitet.

Glaubet aber ja nicht, Er hätte sich Sohn Gottes genannt, wie auch wir, die wir von Gott an Sohnes statt angenommen wurden, benannt werden können; nein, Er spricht offen und klar, daß Er der eingeborene Sohn Gottes sei. Was sagte Er zu Nikodemus? „Gott hat so sehr die Welt geliebt, daß er seinen Eingeborenen dahingab.“³⁾

Und was Er dem Nikodemus heimlich in der Nacht geoffenbart, verkündete Er in Jerusalem öffentlich Tag für Tag. Ganz klar behauptete Er, Er sei Sohn Gottes, von Ewigkeit, desselben Wesens mit dem Vater; die Juden entbrannten deshalb in Zorn und hoben Steine auf, um Ihn zu steinigen. Und Jesus stellt an sie die Frage: „viele gute Werke habe ich euch gethan; für welches wollt ihr mich nun steinigen?“ Und sie antworten Ihm: Nicht der guten Werke wegen steinigen wir dich, sondern wegen der Gotteslästerung, da du dich, der du doch nur ein Mensch bist, zum Gotte machst.“⁴⁾

Er wird vor das Gericht gezogen. Mitten unter der aufgeregten Menge, im Angesichte des Todes widerruft Er Seine Behauptung nicht. Er wird gefragt: „Wenn du Christus bist, so sage es uns“ und Er antwortet: „Wenn ich es euch auch sage, so werdet ihr mir nicht glauben.“ Sie erwidern: „Du bist also der Sohn Gottes?“ und Er: „Ja ich bin es.“⁵⁾

Dem hohen Priester genügt dies nicht. Feierlich beschwört er Ihn und sagt: Ich beschwöre dich beim lebendigen Gotte, daß du uns sagst, ob du bist

¹⁾ Matth. XVI, 13—17.

²⁾ Joan. XXI, 27.

³⁾ Joan. XX, 28.

⁴⁾ Matth. XIV, 25.

¹⁾ Matth. XVI, 13—17.

²⁾ Joan. IX, 36—41.

³⁾ Joan. III, 16.

⁴⁾ Joan. X, 24—37.

⁵⁾ Luc. XII, 67.

Christus, der Sohn des lebendigen Gottes? Und Jesus schwört und spricht: „Ja, ich bin es.“¹⁾

Er wird zu Pilatus abgeführt; und was für eine Klage wird gegen Ihn erhoben? „Wir haben ein Gesetz, und nach diesem Gesetze muß er sterben, weil er sich zum Sohne Gottes gemacht.“²⁾ Das Volk hat den Grund Seines Todes ganz gut verstanden, deshalb verhöhnt es Ihn noch im Tode am Kreuze: „Wenn du der Sohn Gottes bist, so steige herab vom Kreuze.“³⁾

Jesus nennt sich also selbst Sohn Gottes, Er belobt und belohnt alle jene, die Ihn als Gottes Sohn bekennen, für diese Behauptung legt er einen feierlichen Schwur ab und stirbt am Kreuze. Wie muß diese Behauptung unser Herz durchdringen, wenn wir bedenken, aus welch einem edlen Herzen sie gekommen, von welch erhabenem Geiste sie gesprochen, in welch reiner, makelloser, heiliger Seele sie erzeugt worden. Und diese Behauptung könnte trügerisch sein?

Wie? der weiseste, der beste, der heiligste aller Menschen könnte so unglaublich boshaft, der demüthigste und tugendhafteste so schrecklich hochmüthig sein? Der idealste Mensch, in dem die menschliche Natur ihre höchste Vollkommenheit erreicht, sollte der verdorbenste sein? Ja schrecklich krank und verdorben, wenn er nur ein Mensch ist, da Er so klar, so entschieden, mit solchem Nachdrucke, immer und überall auch im Angesichte des Todes betont, er sei der ewige Gott. Und doch die Behauptung, welche uns, gekommen von den Lippen eines andern, empören müßte, vor der die edelsten Seelen erschauern würden und die nie jemand anzusprechen wagen würde, diese Behauptung, wie klingt sie uns natürlich aus Seinem Munde, wie natürlich und selbstverständlich erscheint sie Ihm selber! Sie basiert ja auf Seinem allerheiligsten Lebenswandel, auf Seinen außerordentlichen Wunderwerken und selbst jene, die an Ihn nicht glauben, wagen es nicht, Ihn des Betrugses, des Hochmuthes und Ehrgeizes zu zeihen.

IV.

Scheuen wir uns nicht, erörtern wir noch weiter diesen Punkt. Er behauptet nicht bloß das Eine, Er sei Gott, sondern verlangt auch von uns all

die Rechte und Ehrenbezeugungen, die wir Gott schuldig sind. Liebe zumal verlangt Er von uns, eine große, allseitige, heroische Liebe; viel Liebe, aber auch schrecklich viel Haß prophezeit Er sich von den Menschen; und wie er gesagt, so ist es geschehen. Die Welt liebt und haßt Ihn, betet Ihn an und lästert Ihn, die Liebe zu Ihm übersteigt alle Grenzen, aber auch der Haß kennt kein Maß. Sehen wir uns noch dieses näher an, um so deutlicher Seine Göttlichkeit zu erkennen!

Vor Allem verlangt Jesus Liebe von Seiten aller Menschen. Wie schwer fällt es uns, uns die Liebe nur Einzelner zu gewinnen; wer würde wagen, an die Liebe aller nur zu denken! Und auch niemand hat je daran gedacht, auch die Begründer neuer Religionen nicht. Was die Liebe anbelangt, so stellt sich unser Herz bald zufrieden: es genügt ihm die Liebe in der Familie und einiger guten Freunde. An Ehre, Glück und Wissen hat der Mensch nie genug, von der Liebe genügt ihm auch ein Tropfen. Wer sollte dann nicht über den Heiland staunen, wenn Er die Liebe aller Menschen verlangt!

Doch dieses genügt Ihm noch nicht. Er verlangt von uns eine Liebe über Alles, die alles übertrifft, die alles opfert, ja Er verlangt von allen eine Liebe, vor der jede andere verschwindet. Höret Seine Worte: „Wer Vater oder Mutter mehr liebt als mich, ist meiner nicht wert; wer Tochter oder Sohn mehr liebt als mich, ist meiner nicht wert: wer seinen Gatten mehr liebt als mich, ist meiner nicht wert.“

Ist es möglich? So eine Liebe verlangen, hieße ja alles von sich weisen. Und könnte ein Mensch diesen Grad der Liebe erreichen, so wäre sie ja ganz verwerflich, denn für den Menschen gibt es über den Eltern, den Kindern, den Ehegatten nur Gott, nur Er kann so eine Liebe beanspruchen — und Jesus verlangt sie auch!

Jesus verlangt also, daß Ihn alle über alles lieben sollen und er sagt es voraus, daß Er diese gewaltige, überausgroße, unmöglich scheinende Liebe erreichen werde, zwar nicht im Leben, wohl aber nach dem Tode. Was, und dies wäre möglich? So lange Er lebt, wird Er nicht geliebt, geliebt wird Er erst werden, wenn Er gestorben! Bei Lebzeiten haben Ihn die Schüler und Apostel verlassen, Judas hat Ihn verrathen, Petrus verleugnet, das Volk in den Tod verlangt und doch sagt Er, daß

¹⁾ Matth. XVI. 64.

²⁾ Joan. XXIX, 4, 5.

³⁾ Matth. XXVII, 40.

Er eine allseitige, allumfassende, überausgroße Liebe nach dem Tode erreichen werde, nach dem Tode, da Er nicht mehr gegenwärtig sein wird, keine Wohlthaten wird mehr erweisen, keine Wunderwerke wirken, nicht mehr so liebevoll reden und alle zu sich wird einladen können. Kennt Er denn die Menschen nicht? So lange sie uns sehen, glimmt in ihnen noch etwas Liebe zu uns, sobald sich aber das Grab über uns schließt und wir ihnen aus den Augen verschwinden, wie leicht und schnell vergessen sie unser! Und nun der Gedanke, erst nach dem Tode werde er geliebt, ist dies nicht ein unmöglicher, träumerischer Gedanke?

Und doch, der Erfolg übersteigt jede Erwartung. Kaum hat Er die Augen geschlossen, da entkeimt schon an Seinem Grabe die Liebe. Mann und Frau, Jung und Alt ist für Jesus so zu sagen leidenschaftlich eingenommen und ruft: „Wer wird uns von der Liebe zu Jesus trennen? Ob Hunger, Durst, Verfolgung? Nein, nichts vermag uns zu trennen von der Liebe zu Ihm!“

Jahre verschwinden, Jahrhunderte vergehen: die Zeit, welche alle Herzensgefühle heilt und vernichtet, die Liebe zu Jesus kann sie nicht erkalten machen, nein, diese Liebe wächst mit der Zeit; nicht einmal die größten Revolutionen konnten dieselbe zu Nichte machen. Wahrlich, Europa ist in viele Theile getheilt worden, nur die Liebe zu Jesus hält sie noch in der Einheit zusammen. Photius hat das griechische Kaiserthum losgerissen von Rom, aber die Liebe zu Jesus hat er aus den Herzen der Orientalen nicht ausreißen können. Heinrich VIII. hat das englische Volk von Rom abwendig gemacht, aber das Volk kennt noch den Heiland, liebt Ihn und betet Ihn an. Luther hat mit der katholischen Einheit gebrochen, aber die Liebe zu Jesus hat er dem Volke nicht genommen. Und was für eine Mühe hat sich der revolutionäre Geist von Frankreich während des 19. Jahrhunderts durch ganz Europa gegeben, um den letzten Rest des Christenthums unter uns auszumerzen und hat er es erreicht? Nein, Jesus wird in Europa geliebt, geliebt auch in unserer Diocese. Nicht wahr diese Liebe zu Jesus wächst und wird immer mehr entfacht in unseren Herzen! Auch der gottlose Renan muß es bekennen: „Jesus wird jetzt tausendmal mehr geliebt als zu Seinen Lebzeiten.“

Und wird Jesus wirklich so sehr geliebt, wie Er es verlangt hat? Ist diese Liebe wirklich über

alles stark und bereit alles zu opfern, auch das Leben?

Freudig rufen wir aus: ja, so wird Er geliebt. Gehet in die Klöster! da findet ihr eine übergroße Zahl von Jungfrauen in der Blüthe ihres Lebens, von Jünglingen, frisch und begabt; diese fraget, warum sie die Welt und alle ihre Genüsse verlassen, um ins Kloster eingesperrt, ihre Tage in Armut, ewiger Keuschheit und vollkommenem Gehorsam zu verleben? Weshalb haben sie die Welt verlassen, um im Ordensstande Kranke zu bedienen, für Geistesumnachtete zu sorgen, Sträflinge zu leiten, das Wort Gottes zu verkünden, Tag und Nacht auf den Missionen sich abzulagen, ihre Gesundheit aufs Spiel zu setzen und öfter in der Blüthe des Lebens zu sterben? Wie lautet die Antwort? Wir lieben Jesus unseren Heiland, für Ihn opfern wir alles! Diese Liebe hat Jungfrauen geschaffen, Märtyrer hervorgebracht, Apostel gezeugt.

Ja, diese Liebe hat noch mehr bewirkt und thut es noch jetzt. Leiden und Sterben bildet noch nicht den Höhepunkt der Liebe, wohl aber die That, wenn wir jene, die wir lieben, dem Tode preisgegeben und hinterleben sehen; so wenn eine Mutter nicht sich selber, sondern ihr eigenes Kind aus Liebe zu Jesus opfern würde. Und auch dies hat die Liebe zu Jesus gethan. Wie viele christliche Mütter sprechen zum Kinde ihrer Liebe: „ich liebe dich, ich will dich aber lieber todt vor mir sehen, als daß du Jesu beleidigst.“ Und kennen wir die Namen der Mütter nicht, die ihre Kinder an den Ort der Qualen begleitet und sie ermuthiget haben, lieber alles zu erleiden und zu sterben, als Jesu zu verrathen?

Gerührten Herzens muß man da fragen: wer ist doch jener, der im kleinen jüdischen Städtchen die Liebe von allen und über alles verlangt und auch eine solche erreicht, vor der jede andere verschwindet? wer ist Er? Wer wagte es zu behaupten, daß er bloß ein Mensch sei?

Der große Napoleon hat in seiner Einsamkeit auf der Insel St. Helena diese Wahrheit bei sich erwogen und ganz verwundert ist er in die Worte ausgebrochen: „Jesus Christus verlangt die Liebe der Menschen, wünscht etwas, was besonders schwer zu erreichen, warum der Philosoph oft vergebens seine Freunde bittet, der Vater umsonst seine Kinder, der Mann vergebens seine Frau, der Bruder umsonst

seinen Bruder, um die Liebe des Herzens; Er aber verlangt und erlangt sie auch und daraus schließe ich auf Seine Göttlichkeit. . . Ja! Christus spricht, und die innigsten Bande schließen alle Völker an Ihn. Er entzündet Flammen der Liebe, welche die Eigenliebe erlöschen und jede andere verschwinden macht. . . Darüber denke ich öfters nach und wundere mich immer mehr und dies gibt mir einen apodictischen Beweis für die Gottheit Jesu.“

Noch merkwürdiger als die Liebe ist der Haß gegen Ihn, wie ihn der Heiland vorausgesagt und ihm bis auf unsere Tage reichlich zu Theil wird. Von sich selber behauptete Jesus, die Menschen werden Ihn hassen, den Aposteln und ihren Nachfolgern prophezeite Er, daß sie gehaßt werden, von Seiner Lehre behauptete Er, daß sie gehaßt werde, vom Kreuze, daß es gehaßt werde, alles mit der größten Wuth gehaßt, gehaßt alle Zeiten bis ans Ende der Welt. Und dies ist auch geschehen, geschieht noch heutzutage, geschieht auch in unserm engeren Vaterland. Und merkwürdigerweise tobt dieser Haß nur gegen Jesus, nur gegen Seine Gläubigen, gegen Sein Werk. Auch andere sind gehaßt worden, aber nur auf kurze Zeit, nur bis zum Grabe, dann wurden sie vergessen, die Feindschaft hörte auf.

Und warum wird Jesus mit so einer Wuth gehaßt? Vielleicht wegen Seines Außern und wegen Seines Benehmens? O nein, denn Er war der schönste, liebenswürdigste, liebeichste aller Menschenkinder. Oder vielleicht Seiner Lehre wegen? O nein, denn keine Lehre kann sich an Schönheit, Klarheit, Wahrhaftigkeit und Lieblichkeit messen mit der Lehre Jesu. Warum wird Er denn also so wüthend gehaßt? Du antwortest: ich hasse Lüg und Trug und deshalb hasse ich Jesus, weil durch ihn Lüg und Trug in der Welt die Oberhand gewonnen und schon durch neunzehn Jahrhunderte herrscht.

Bist du nun überzeugt, Jesus wäre ein Lügner und Betrüger, dann ist dein Haß gerechtfertigt. Allein ich zweifle an dieser deinen festen Ueberzeugung und zwar nicht ohne Grund. Schau nur in die vergangenen neunzehn Jahrhunderte zurück. Siehst du nicht die gelehrtesten Männer vor Jesus auf den Knien? Genies, die sich aufs Denken und die Kritik sehr gut verstanden, und siehst du nicht, wie sie Jesus als Gott anerkennen, vor ihm niederfallen und ihn anbeten? Ihm viele, viele Opfer der

Selbstüberwindung darbringen? Gerade darin besteht der Unterschied zwischen Gläubigen und Ungläubigen, daß die ersten für ihren Glauben Opfer und Selbstüberwindung darbringen, die zweiten aber nichts.

Doch, gesetzt den Fall, Jesus sei ein gemeiner Betrüger, dann ist der Haß gegen Ihn gerechtfertigt und die Liebe zum Ihm ein Unsinn. Und dann wird dieser gerechtfertigte Haß die Welt erfolgreich erneuern, die Menschen und die Gesellschaft neu aufleben lassen; denn wenn im Laufe der Jahrhunderte die unvernünftige, grundlose Liebe zu Jesus so vieles erreicht hat, was für Erfolge wird erst dann der grundberechtigte Haß erzielen?

Was hat nun der Haß gegen Jesus für den Menschen gutes hervorgebracht? Wo sind seine Werke und Erfolge? Wo die Völker, die er aus der Verdorbenheit und Barbarei herausgezogen? wo die Seelen, die er getröstet? Wo hat er seine barmherzigen Schwestern? seine Schulschwestern? Schwestern vom hl. Kreuz? wo Ursulinerinnen, Magdalenerinnen und andere? Wo hat er seine Benedictiner, Franciskaner, Dominicaner, Jesuiten, Lazaristen und andere? Leute darben an Brod, o du Haß gegen Jesu, wo hast du deine Bettelorden? Menschen sterben in ihren Qualen, wo hast du deine Krankendienerinnen für die Sterbenden? Wo immer man leidet, seufzt und verzagt, umsonst wirst du, o Haß gegen Jesus, daselbst gesucht, dort wirst du nicht gefunden!

Und wenn du für den Menschen nichts gethan, was hast du nun für Gott geleistet? Nachdem du die Liebe zu Jesus aus den Herzen herausgerissen, hast du dafür eine reinere Liebe zu Gott eingepflanzt? Es gibt noch Menschen und Völker, die in der Barbarei leben und Abgötterei treiben; nun, du Haß gegen Jesus, wo sind deine Apostel? Um deine Jungfrauen frage ich nicht, noch weniger um deine Märtyrer, denn diese hast und kennst du nicht.

Darum frage ich euch noch einmal, warum hasset ihr Jesu? Den Mohamed hasset ihr nicht, auch nicht den Numa, ebensowenig den Zoroaster, überhaupt keinen Begründer irgend einer andern neuen Lehre. Nero, Tiberius, Domitian wurden zwar auch gehaßt, aber nur kurze Zeit, ihr Tod, ihr Grab machte diesem ein Ende. Nur Jesus wird gehaßt mit einem unauslöschlichen Hasse! Und warum?

Das Menschenherz hasst alles, was ihm widertreitet und Schwierigkeiten in den Weg legt; deshalb

häßte man die verschiedenen Bedrücker der Völker, doch als sie zu bedrücken aufgehört, hörte auch der Haß auf; darin liegt der Grund des Hasses unter den Menschen; Gegner, zumal gewaltige Gegner werden gehaßt, denn sie könnten siegen, man muß sie fürchten. Doch haben sie einmal ihre Gewalt verloren und können sie uns nicht mehr bedrängen, der Haß hört auf. Deshalb sehen wir im Verlauf der Weltgeschichte nur vorübergehenden Haß: bloß der Haß gegen Jesus ist nicht vorübergehend, nein, er dauert immer fort. Und was beweist uns dies? Ja, Jesus ist noch nicht todt, noch nicht entkräftet, noch nicht entwaffnet, nein, Er bekämpft noch immer die zügellosen Leidenschaften der Menschen, Er schreitet von Sieg zu Sieg, Er regiert und herrscht in Macht und Herrlichkeit

V.

Nicht wahr, meine Lieben, genug der Erörterungen. Mit allen den verflossenen Jahrhunderten und allen ihren Völkern sinken auch wir vor Jesus auf unsere Knie und beten Ihn als unsern Gott und Erlöser an, Ihm weihen wir die ganze Liebe unseres Herzens; mit dem Apostel Paulus rufen auch wir aus: „Wer wird uns trennen von der Liebe zu Jesus? Vielleicht Verfolgung, oder Hunger, Armut oder Schwert . . . nein, weder Leben noch Tod, weder Gegenwart noch Zukunft wird uns trennen können von der Liebe zu Jesus!

Diesen Glauben an Jesus, den Sohn des lebendigen Gottes und die Liebe zu Ihm pflanzet, o Eltern, in die Herzen eurer Kinder; dieses Glaubens und dieser Liebe mögen voll sein euere Herzen, ihr Jünglinge und Mädchen; nach diesem Glauben und dieser Liebe solle man leben in euern Häusern o Väter und Mütter; mit diesem Glauben und dieser Liebe sollen sich auszeichnen euere Gemeinden, ihr Gemeindevorsteher!

Oder vielleicht wollt ihr es nicht? Wollt auch ihr Jesu und Sein Werk hassen? Seid auch ihr gewillt, die Fahne Jesu zu verlassen und sich der Schaar jener anzuschließen, die Jesus hassen und

deshalb Seine Kirche, Seine Diener, Seine Gläubigen, überhaupt alles, was Jesu angehört, mit Haß verfolgen? Wenn es dem so wäre, so würdet ihr dadurch zeigen, wie euer Herz verdorben, leidenschaftlich und sündhaft ist und ihr deshalb Jesu entgegenarbeitet, weil ihr euch vor Ihm und Seinem Urtheilsspruche fürchtet. Sehet ihr denn nicht, daß nur diejenigen Jesu hassen und an Ihn nicht glauben wollen, die nicht nach den Geboten Gottes und der Kirche leben, in deren Herzen die Sünde und alle Leidenschaften herrschen? Weil sie aber Jesus verurtheilt, weil er ihnen widerspricht und mit der ewigen Verdammnis droht, deshalb hassen sie Ihn, toben gegen Ihn und wollen Ihn nicht als ihren Gott und Erlöser anerkennen.

Nun, im heurigen Jubiläumsjahr, in der heiligen Fastenzeit laßt uns unser Herz von Sünden reinigen, unsern Leidenschaften Einhalt thun, ach, dann wird es uns nicht mehr schwer fallen an Jesus zu glauben; süß wird es uns sein, Ihn zu lieben und in diesem Glauben und dieser Liebe werden wir unsere Ruhe, unser Glück und Zufriedenheit wiederfinden; wir können uns dann auch der Hoffnung hingeben, daß uns der Herr wenigstens einigermaßen mit seinen Heimsuchungen verschonen werde, und daß die Arbeit jener Männer, die auch unsere zeitliche Wohlfahrt wiederherzustellen sich bemühen, von Gottes Segen und Erfolg begleitet sein werde. Haltet fest an diesen Männern, alle ihr Arbeiter, Landleute, Gewerbetreibende und Kaufleute, unterstützt sie in ihrem Bemühen. Wenn wir beten und arbeiten und sparsam leben, und im Glauben und Liebe zu Jesus, der uns alle unter einer Fahne zu einer Familie vereinigt, Gott dem Herrn dienen, dann hoffe ich, daß uns Gott segnen und bei diesem allgemeinen Verfall vor allzugroßem Unglücke gnädigst bewahren werde.

Der Segen des allmächtigen Gottes, des Vaters, des Sohnes und des hl. Geistes komme über euch und bleibe immerdar bei euch. Amen.

Laibach, am Feste des hl. Franciscus Salesius, den 29. Jänner 1900.

† Anton Bonaventura,
Fürstbischof.

Anmerkung. Voranstehender Hirtenbrief soll in allen deutschen Pfarren der Laibacher Diöcese am Sonntage Quinquagesima dem Volke von der Kanzel vorgelesen werden.

Fastenmandat

für die Laibacher Diöcese im Jahre 1900.

Infolge der Genehmigung des Apostolischen Stuhles ddo 8. Juli 1899 kann ich für die Laibacher Diöcese mehrere Nachsichten vom allgemeinen kirchlichen Fastengebote auch für das Jahr 1900 zugestehen.

Es haben demnach die Gläubigen der Laibacher Diöcese in Betreff dieses Kirchengebotes in diesem Jahre Nachstehendes zu beobachten:

I. Eigentliche strenge Fasttage d. h. Tage, an denen der Genuss von Fleischspeisen verboten und nur einmalige Sättigung erlaubt ist, sind folgende:

1. Der Aschermittwoch und die drei letzten Tage der Charwoche.

2. Die Freitage der vierzigtägigen Fasten- und Adventzeit.

3. Die Mittwoch, Freitage und Samstage der Quatemberzeiten.

4. Die Vorabende vor Pfingsten, Petri und Pauli, Mariä-Himmelfahrt, Allerheiligen, Unbefleckte Empfängnis Mariä und Weihnachten.

II. Fasttage mit einigen Nachsichten d. h. Tage, an denen zwar nur einmalige Sättigung, doch zu Mittag der Genuss von Fleischspeisen erlaubt ist:

1. Alle übrigen Tage der vierzigtägigen Fastenzeit, ausgenommen die Sonntage.

2. Die Mittwoch in der Adventzeit.

III. Abstinenztage d. h. Tage, an denen der Genuss von Fleischspeisen verboten, die mehrmalige Sättigung jedoch erlaubt ist:

Alle übrigen Freitage des Jahres.

IV. An den oben (I. und III.) genannten Fasttagen ist jedoch der Fleischgenuss erlaubt:

1. Für die ganze Diöcese, so oft ein gebotener kirchlicher Feiertag auf einen der früher genannten Abstinenztage fällt.

2. Für einzelne Orte, wenn das Fest des Kirchenpatrons feierlich begangen und so oft daselbst ein Jahrmarkt abgehalten wird. (Viele Pfarren be-

stehen aus mehreren von einander entfernten Orten: da gilt die Dispense nicht für die ganze Pfarre, sondern nur für jene Orte, an denen des Marktes wegen das Zusammenströmen von Menschen stattfindet.)

3. Für einzelne Personen:

Der Genuss von Fleischspeisen ist erlaubt an allen Tagen des Jahres den Arbeitern in den Bergwerken und Fabriken, den Eisenbahn-Conducteuren, den Reisenden, die auf den Bahnstationen speisen müssen; denjenigen, welche sich zur Herstellung der Gesundheit in Bädern aufhalten, mit ihren Angehörigen und ihrer Dienerschaft; denjenigen, welche in Gasthäusern ihre Kost nehmen müssen und welche von anderen abhängig sich Fastenspeisen nicht verschaffen können.

V. An allen Fast- und Abstinenztagen ist nicht nur der Gebrauch von Schmalz, sondern auch von Thierfett zur Bereitung von Fastenspeisen erlaubt.

VI. An Fasttagen sowie an Sonntagen während der vierzigtägigen Fastenzeit ist der Genuss von Fisch- und Fleischspeisen bei einer und derselben Mahlzeit nicht erlaubt.

Was das Nachtmahl der zum Theile dispensierten Fasttage anbelangt, so bitte und wünsche ich, dass man beim selben Fleisch nicht genieße, doch gestatte ich der bisherigen Gewohnheit gemäß den Genuss von Fleischspeisen beim Nachtesfen mit Ausnahme der Priester, Theologen, der Zöglinge des Collegium Mloysianum, der Ordensleute und aller Bewohner ihrer Institute.

Ich hoffe, dass sich viele der gewährten Nachsichten nicht bedienen werden; alle diejenigen aber, die das thun, ermahne ich zum Ersatz dafür gute Werke zu verrichten, z. B. fünfmal das „Vater Unser“ und „Gegrüßet seist Du Maria“ den fünf Wunden Christi zu Ehren zu beten oder den Armen ein reichlicheres Almosen zu spenden.

5.

Schemata indultorum

de jejunio et abstinentia in Provincia ecclesiastica Goritien. hucusque vigentium approbationi S. Sedis proposita.

In Archidioecesi Goritiensi:

I. *Dies jejunii simul cum abstinentia sunt:*

1. Feria IV. Cinerum et tres Dies ultimi Hebdomadae Sanctae.

2. Feriae VI. Quadragesimae et temporis Adventus.

3. Feriae IV., VI. et Sabbata Quatuor Temporum.

4. Omnes Vigiliae ab Ecclesia praescriptae.

II. *Dies jejunii absque abstinentia, quibus una tantum comestio ad satietatem et modica insuper refectio vespertina, in qua tamen non licet carnibus vesci, permittitur:*

1. Omnes dies Quadragesimae, exceptis Dominicis (quoad feriam IV. Ciner., ferias VI. et tres ultimos dies Hebdom. Stae confer supra).

2. Feriae IV. temporis Adventus.

III. *Dies abstinentiae tantum dicati:*

Omnes reliquae feriae VI. per annum.

IV. *Dispensationes ab abstinentia:*

1. Pro tota Archidioecesi, quoties festum fori in aliquem abstinentiae diem incidit.

2. Pro aliquibus locis, quoties ibidem festum Patrocinii vel nundinae in aliquem abstinentiae diem incidunt.

3. Pro quibusdam personis; et quidem: pro omnibus diebus dispensantur operarii in fodinis et in fabricis, sic dicti conductores in viis ferreis, itinerantes, quando in tabernis viae ferreae manducare debent; qui valetudinis recuperandae causa in balneis morantur cum familiaribus et servis: illi, qui refectioes suas necessitate coacti in publicis tabernis sumere tenentur, et illi, qui ab aliis dependentes esuriales cibos sibi comparare nequeunt.

V. Licet condire cibos non solum butyro, verum etiam pinguedine animalium quocumque die.

VI. Non licet diebus jejuniorum nec in dominicis Quadragesimae sumere in eadem refectioe simul pisces et carnes.

In Dioecesi Parentina et Polensi.

Prorsus eadem dispensationes, ut in Archidioecesi Goritiensi.

In Dioecesi Tergest. et Iustinopolitana:
Eaedem.

In Dioecesi Labacensi.

Eaedem, sed in collatiuncula conceditur indulgentia vescendi carnibus.

In Dioecesi Veglensi.

Schema indultorum exhibitum non fuit.

Feria IV., die 7. Junii 1899.

Propositis in Congregatione Genli Sacrae Romanae et Universalis Inquisitionis superscriptis schematibus indultorum super abstinentia et jejunio pro tempore Quadragesimae et per annum, collatis consiliis, conflatis a RR. PP. DD. Episcopis Ecclesiae Provinciae Goritien., ut S. Sedis approbationi subiicerentur, Emi. et Rmi. Dni. Cardinales in rebus fidei et morum Generales Inquisitores, praehabito Voto RR. DD. Consultorum, attentis peculiaribus circumstantiis personarum, locorum et temporum, respondendum censuerunt:

Supplicandum SSmo. pro gratia, qua Rmi. Dni. Episcopi Ecclesiasticae Provinciae Goritiensis indulta supra memorata ex Applica. Auctoritate ad septennium fidelibus sibi conceditis impertiri valeant.

Relate autem ad consuetudinem in Dioecesi Labacensi vigentem edendi carnes in refectiuncula vespertina diebus jejunio sine abstinentia consecratis, Episcopus dispenset quidem, sed non nomine S. Sedis. Excipiuntur autem ab hoc indulto Sacerdotes tam saeculares quam regulares, qui fidelibus verbo et vitae suae exemplo praefulgere debent, nec non alumni tam majorum quam minorum Seminariorum, Communitates religiosas atque omnia Instituta utriusque sexus sub immediata vel mediata Ipsius Episcopi jurisdictione.

Ipsi autem Episcopi non semel ad totum septennium dispensent, sed singulis annis ejusdem septennii ad annum, facta qualibet vice expressa mentione facultatis obtentae a S. Sede Apostolica. Cum vero ab Episcopo Labacensi de tolerantia, ut supra, sermo instituat, tunc nulla de S. Sede mentio facienda est.

Insuper Episcopi hortentur Christifideles, ut hanc indulgentiam compensare studeant aliis piis operibus et praesertim uberioribus elemosynis in pauperum levamen erogandis.

Emus. ac Rmus. Dnus. Cardinalis Archiepiscopus Goritien. singulos Episcopos Suae Provinciae de hoc indulto certiores reddat, moneatque id eo consilio a Sancta Sede concessum fuisse, ut Episcoporum et fidelium conscientiae contutandae et unitati disciplinae in istis Dioecesibus consuleretur.

Cum autem, quae decreta sunt, executioni mandata fuerint, Idem Emus. Dnus. Cardin. Archiepiscopus de hujus mandati adimplemento relationem confici jubeat et ad S. Sedem mittendam curet.

In sequenti vero feria V. loco IV., die ejusdem mensis et anni in solita audientia R. P. D. Assessori S. Officii impertita, facta de his omnibus relatione SSmo. Dno. Nostro Leoni divina Providentia Papae XIII. Idem SSmus D. N. Emmorum Patrum resolutionem in omnibus approbavit, petitasque dispensationes benigne concessit. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

I. Can. Mancini S. R. et U. I. Not. m. p.

6.

P. n. čč. gospodom duhovnikom.

Najglavnejše stvari, na katerenajbi vlč. gg. duhovniki pazili, hočem skupno kratko omeniti, priporočiti, deloma tudi določiti. Naj bi nas skupne določbe še tesneje zdru-

žile za delovanje v istem pravcu, v istem duhu. Ako se zgodi, bomo laglje dosegli glavne namene, kateri naj bi pospeševali čast Božjo in korist dobrega našega ljudstva.

I. Sodalitas sacerdotum.

1. Društvo „sodalitas sacerdotum dioeceseos Labacensis in honorem Ss. Cordis Jesu“ so ustanovili prevzvišeni moj prednik. Meni so prav živahno priporočali, naj to društvo pospešujem in dovršim organizacijo, v kolikor je še pomanjkljiva.

Prečital sem pravila; koj sem razvidel, da je to društvo res sposobno v duhovnih vzdržati in vedno bolj razvijati mdsobojno bratovsko ljubezen in spiritum sacerdotalem, ki nam je tako potreben za ono vzgledno in požrtvovalno življenje, kakor ga zahtevajo težke naloge sedanjega časa.

Zato sem razpravo o tem društvu odločil že vlani za prvi shod naših gg. dekanov in za poročilo naprosil glavnega predstojnika p. t. gosp. prelata Flisa (Škofijski list str. 70. I. 1899). Potem sem potrdil nastopne točke a) naj se zberejo predstojniki po dekanijah, b) naj se zbere glavni predstojnik, c) kako naj se obdržavajo shodi in d) naj se koncem leta obravnavane tvarine, pa tudi izbrani predstojniki in člani sem naznanijo (Škofijski list str. 72. I. 1899).

Naročena poročila sem dobil samo od nekaterih dekanij; od drugih niso poznani ne udje, ne predstojniki. Zato ne morem o tem gibanju dobro soditi, kar mi je žal, ker bi rad letos društvenikom še drugo, kaj zanimivo, pa tudi važno delo priporočil.

2. Vlani sem obljubil, da hočem v občno korist vseh naznaniti tvarine, ki so se na raznih shodih obravnavale. Kar sem obljubil, naj sedaj spolnim:

V Ljubljanski dekaniji: Družba presv. Srca Jezusovega in družba adoratorum, njihov pomen za duhovnikovo življenje; potreba meditacije za duhovnika; Marijine družbe za mladenčce; važnost priprave za sv. mašo; važnost zahvale po sv. maši; obiskovanje sv. Rešnjega telesa duhovna in ljudstva; izdavanje malih knjižic za ljudstvo; sv. Rešnje Telo in mučeništvo; novi katekizem; o cerkveni glasbi; razlaga 109. psalma; potreba, da duhovnik spozna presv. Srce Jezusovo bolj ko navadno ljudstvo (predsednik g. Flis).

V dekaniji Kranj: o Antikristu, Henohu in Eliju; važnost vsakdanjega premišljevanja; kolikokrat se sme podeliti zakrament sv. poslednjega olja in benedictio apostolica; spovedovanje bestahih in gluhih; delovanje dušnih pastirjev po sv. misijonu; de statu mundi post consumationem saeculi; o ravnanju spovednika pri tistih, ki pridejo prvič k njemu k spovedi (predsednik g. Krčon).

V dekaniji Kamnik: razlaga pravil; protest na neki list zoper žaljivo pisavo o veljavi škofovi in pokorščina do njih; apostolstvo molitve, bratovščina sv. rožnega venca; kdaj naj se odveza odreče; večkratno sv. obhajilo med tednom; novi katekizem; osebna dohodnina; sv. popotnica popolnoma nezavestnim; restitutio; praeparatio ad missam; slučaj o neveljavnosti zakona; nova fasija; katere tvarine naj se obravnavajo pri misijonu v Kamniku; spoved pri sv. misijonu; tativne otrok, poslov po gojzidih, njivah etc., restitutio; nemški dopisi uradov; defectus missae (predsednik g. Bizjan).

V dekaniji Trnovo-Postojna: proti liberalizmu na Notranjskem najboljša pomoč modra gospodarska organizacija; osnivanje Raiffeisenovih posojilnic v Vremah, na Premu in v Zagorju; osnivanje košanskega kmetijskega društva za vso okolico; košansko izobraževalno društvo na Ostrožnem Brdu; „Sodalitas Ss. Cordis“ naj ima v Ljubljani posebno tajništvo, katero naj posreduje predavanja pri konferencah z izbiranjem porabnih snovi

raznih krajev, posebno v oziru katoliške politike (predsednik g. Lenasi).

V dekaniji Radolica: potreba in korist spovedi za duhovnika; o sv. Rešnjem Telesu z ozirom na duhovniško življenje in delovanje; o pripravi za sv. mašo; rubrike sv. maše pri več shodih, kjer je eden duhovnov del sv. maše opravil, drugi pa so pazili in se razgovarjali o dotičnih rubrikah (predsednik g. Novak).

V dekaniji Idrija: praktičen navod za prvo sveto spoved; pojasnilo o dekanijem shodu; postava z dne 19. sept. 1898 o dopolnilu kongruue; vrline novega katekizma; socijalisti in njih voditelji na Českem in Slovenskem; cvetličje v službi altarja; list „Krščanska škola“; gospodarske zadruga, posojilnice; postava o osebnem dohodninskem davku; nova struja v slovenskem slovstvu; koristi in naloga dekanijske biblioteke; naša organizacija: znamenit kos zgodovine po „Stimmen aus Marija Laach“; naši pedagogični listi; socijalni demokrati in spoved; stari in novi katekizem; konsumna društva (predsednik g. Arko).

3. Kaj ne, prav lepe tvarine so se obravnavale. Rad bi vse še na eno vrsto tvarin opozoril, kakor se je deloma postopalo v shodih pod predsedništvom g. Lenasi-ja.

Na shodu 4. dec. 1899., na katerem se je okoli šestdeset duhovnov zbralo, se je povdarjalo, naj bi si gg. duhovniki priskrbeli dovoljnega znanja o vseh socijalnih vprašanjih. Obljubil sem iskati pota, po katerih bi gg. duhovnom to znanje omogočil.

V smislu sklepov na shodu p. t. gg. dekanov vlani 11. aprila se o socijalni znanosti podučuje v semenišču. Toda premnogi gospodje niso o tem ničesar čuli in samo toliko znajo, kar beró v časnikih, drugi vso nevarnosti, da pozabijo, česar so se naučili. To pa ni dobro. Ako hočemo obraniti, da se med ljudstvo ne razširja pogubni duh „Slov. Naroda“, „Rodoljuba“, „Rudečega praporja“ in „Ljubljanskega Zvona“, mora se ljudstvo tudi zunaj cerkve podučevati; razen verskih vprašanj so pa najbolj pereča z njimi tesno zvezana socijalna. Tudi ta poduk mora v prvi vrsti voditi duhoven, posebno dotlej, dokler nimamo dovolj sposobnih, krščansko izobraženih in krščansko mislečih lajkov. Zato je duhoven dolžan pridobiti si o socijologiji jedernatega znanja. Kako?

V to naj služijo mesečne konference duhovnikov v društvu „Sodalitas“. Eden ali dva od gospodov naj se za obravnavo iz socijologije pripravita; obdeluje naj se socijalna znanost sistematično; to je pa brez knjig nemogoče. Tu zopet ne bo lahko prebirati težke, morda celo latinski pisane knjige; pa tudi je treba pridobiti si najpoprej načelnega znanja o vsej tvarini ozir socijalnega gibanja in življenja, potem še-le se morejo s pridom obdelavati razne njegove stroke. Knjig lahkkih, priročnih torej treba. „Obzornik“ je prevzel nalogo, seznanjati vas z dotičnimi deli. Prva številka letošnjega „Obzornika“ je na strani 88 sqq prinesla dolgo oceno tretjega zvezka knjige „Stöckl, Lehrbuch der Philosophie“. Stöckl piše sistematično, jako lahko umevno in vendar ne površno; on piše strogo v duhu sv. evangelija in cerkvenih določeb. Bolj darovitim, ki imajo že modroslovno podlago, jo priporočam.

Še bolj pristopne so pa te-le knjige: Dr. Carl Eberle, „Grundzüge der Sociologie zur Einführung in die sociale Frage und als Grundlage für wissenschaftliche Vorträge“; Stöckl, „das Christenthum und die socialen Fragen der Gegenwart“. Prva razpravlja na kratko ves sistem socijalnih nauk, druga pa obšir-

neje nekatera posamezna vprašanja prav lahko in logično. Po teh dveh knjigah naj se v konferencijah društva „Sodalitas“ zapored dotična tvarina pretresa. Jaz sem po en iztisek od obeh knjig za vsako dekanijo naročil; naj g. dekan resp. predsednik konference, ako g. dekan ni zraven, v mojem imenu odbere dva najbolj pripravna gosp. duhovnika, naj jima izroči dotične knjige in ta dva naj na konferencah kar zapored dotične tvarine obravnavata. Upam, da bodo konference potem še bolj zanimive, še bolj podučne in koristne za gg. duhovne in posebno za ljudstvo.

4. Shodi naj se tako-le obhajajo:

a) na odločeno uro se gre v cerkev, kjer se sveto Rešnje Telo izpostavi, potem četrt ure tiho adorira, za tem se molijo litanije o presv. Srcu Jezusovem s pravno molitvijo, na zadnje se dá sv. blagoslov ritu romano;

b) v župnijskem stanu se vrši shod: najprej se bere del iz statut tako, da se vsako leto enkrat prečitajo, za tem sledi razprava o tvarini iz asceze ali praktičnega bogoslovja ali iz duhovnega življenja, po tem pride poduk o sociologiji in na zadnje prosti razgovori o vsakdanjih potrebah pastirskega življenja;

c) določijo se točno dan in tvarina za prihodnjo konferenco; sledi prav zmeren prijateljski obed, ali mala recollectio, če je bil shod popoldne.

Mislím, da se to popolnoma strinja s točkami 17. in 21. pravil. Že vlani sem pisal: „ako je dekanija tako obsežna, da se je težko shajati, more se področje razdeliti in sestaviti se dve skupini, katera si vsaka voli svojega predstojnika.“ (Škofijski list str. 72.) To se je do sedaj zgodilo v dekaniji Moravški.

Upam, da bo na podlagi tako obsežnega delovanja in točno očrtanega programa še bolj živahno življenje med gg. duhovni naše škofije in da bote res sposobni sklicavati in voditi razne podučne shode, na katerih bote proti pokvarjenemu javnemu mnenju, proti pokvarjenemu duhu časa mogli dodati vse ono, kar se v cerkvi storiti ne more. Cerkev je svet kraj, pa se marsikatera tvarina v njej ne more razpravljati in često ravno onih ni v cerkvi, ki bi najbolj potrebovali.

Na drugem shodu gg. dekanov mi bodo gospodje poročali, kako je društvo „Sodalitas“ v njihovi dekaniji organizirano, in kateri gospodje so prevzeli sociološko tvarino. Koncem leta pa in sicer do novega leta naj pokrajinski predstojniki pošljejo izkaz sej, tvarin in udov preč. prelatu Janezu Flisu, katerega po želji vseh potrdim kot glavnega predstojnika in svojega namestnika za vso škofijo.

II. Češčenje presv. Rešnjega Telesa.

5. Bog naj plača vsem duhovnim pastirjem trud, da se to češčenje splošno vpelje v smislu sklepa na vlanskem shodu gg. dekanov (Škof. list str. 72). Veselé me razna poročila, iz katerih vidim, da se ljudstvo kaj rado zbira pred tabernakelnom, v katerem živi sam Jezus skrit pod podobo kruha. Ljudstvo čuti, da mu je tukaj dobro, da nekako potolaženo, pomirjeno, srečno zopet odhaja k vsakdanjim opravilom in v boj zoper hude strasti pokvarjenega našega srca.

Vabimo ljudi v cerkev posebno s svojim zgledom! Kdo ima več vzroka prihajati k Gospodu Jezusu pred ječo ljubezni, tam Ga moliti, prositi, zahvaljevati se Mu, kakor pa duhoven? Bodimo vsi prav goreči udje društva: adoratores. Iz tabernakelja bomo dobivali milost stovitnosti v duhovskem življenju, ter se nam bo srce

ogrevalo, odtod bodo plodonosna naša dela in sami vžgani za Jezusa, lahko bomo tudi druge vžgali.

V svetem letu naj naša škofija v tem pogledu toliko napreduje, da bo v vsaki župni cerkvi vsaj za eno nedeljo v mesecu vpeljana javno skupno češčenje za vso župnijo. Zeleti pa bi bilo, da se vpelje poredoma ob nedeljah za razne stanove. Oh, ali ne bodo možje bolj krotki, žene bolj potrpežljive in pokorne, mladeniči bolj trezni in sramožljivi, dekleta bolj čista in čedna, če si pred tabernakelnom vžigajo v srcih sveto ljubezen do Jezusa in svet strah pred Bogom in grehom? Tako se bo naše ljudstvo res omikalo, postalo plemenito in blago.

6. Dovolil sem, da naj se med molitveno uro izpostavi presveto Rešnje Telo. Od raznih strani so prihajala vprašanja, kacega obreda naj bi se držali. Da bo postopanje povsod enako, odločujem to-le:

Altar naj bo primerno olepšan in na altarcu dovoljen broj voščenih sveč. Pred skupno molitvijo naj pride mašnik s strežnikom pred altar oblečen v ko-retelj, štolo bele barve in ako je mogoče še v pluvijal bele barve. Vzame naj sveto posodo iz tabernakelja, postavi na vzvišeno mesto in incenzira. Ako pričujoči verniki znajo peti, naj se med tem zapoje kaka pesem od presvetega Rešnjega Telesa, želeti je, naj bi se vsaj mladina naučila pesem: „O salutaris hostia“ in bi jo potem vsa cerkev pela. Ob koncu molitvene ure stopi mašnik kakor ob početku k altarcu; na spodnji stopnjici klečé naj izmoli z ljudstvom petkrat „Oče naš“ — „Češčena Marija“ — in „Čast bodi“; to pa zavoljo odpustkov. Ako ima izvežbanih pevcev, naj nato dá vernikom blagoslov „ritu romano“, za kar podaja točno navodilo knjižica „Molitve pri očitni službi Božji“ str. 61. Če pa ni pevcev, naj ljudstvo odpóje: „Sveto“, med katerim mašnik presv. zakrament incenzira, ogre v elum, podeli sv. blagoslov in po zopetni incenzaciji presvetei Zakrament shrani v tabernakelj. Ako tudi toliko ni mogoče, naj duhovnik glasno izmoli „Tantum ergo“, „Genitori“. Na zadnje naj psalm „Laudate Dominum omnes gentes“ vsi skupno zapojó.

7. O češčenju presvetega Srca Jezusovega bom v pastirskem listu za ta praznik več govoril. Potrjujem pa iz nova, kar sem vlani zapovedal o praznovanju prvega petka oziroma prve nedelje vsacega meseca in kakor stoji v vlanskem škofijskem listu na str. 72. Dodam samo to-le:

a) tridnevica pred praznikom presvetega Srca Jezusovega se more namesto zvečer obhajati zjutraj po sv. maši;

b) za prvo nedeljo v mesecu naj se pa ljudstvo za popoldne v cerkev povabi. Tu naj se koncu običnega krščanskega nauka dodá kaj o presv. Srcu Jezusovem ali pa naj se napravi prav kratek, morebiti četrt ure trajajoč, toda živahen govor o presv. Srcu Jezusovem. V to bo dobro služil „Venec“, ki razlaga litanije presvetega Srca Jezusovega. To naj se opravi točno tako, kakor je v novo izdani knjigi: „Molitve pri očitni službi Božji“ na str. 29—32: Litanije, in sicer pete, obedve molitvi in trikrat „Oče naš — Češčena Marija“. Molitve de Ss. Sacramento ni treba. Blagoslov naj se dá, ako mogoče slovesno (Tantum ergo. Genitori ritu romano); ako pa ni pevcev, kakor po navadi ob nedeljah popoldne. Na zadnje naj se zapoje psalm „Laudate Dominum omnes gentes“ in ako mogoče še kaka pesem na čast presv. Srca Jezusovega; bilo bi lepo, ko bi vsa cerkev pela, kakor sem v nekaterih cerkvah že sam slišal.

III. Shod p. t. gg. dekanov.

8. Vlanski shod gg. dekanov ni bil brezkoristen. V semenišču se podučuje o socijologiji. V duhu obravnave o zadrugah in konsumnih društvih se je o tem predmetu razgovarjalo po dekanijških konferencah. Ideja o skrbi tudi za trgovce se je že oživitvorila v gospodarski zvezi. Misijonov se je mnogo obhajalo. Razne bratovščine, posebno češčenje presv. Rešnjega Telesa in Marijine kongregacije, se množé. Za nameravane zavode se je vkljub nasprotni agitaciji premnogo storilo in so se krasni uspehi dosegli. Samo popotovanje v Jeruzalem se ni izvedlo in to najbolj zavoljo prevelikega siromaštva našega ljudstva.

Zato pa shod gg. dekanov tudi letos sklicujem, in sicer na dan 18. aprila, v sredo po veliki noči ob 9. uri v škofijski palači. Prosim da pridejo vsi; kdor je zadržan, naj pošlje namestnika za svojo dekanijo.

9. Na dnevni red stavim sledeče predmete:

a) o katoliških zavodih sploh, posebej pa o dosedanjih, hvala Bogu, jako izdatnih prispevkah račun in predlogi za prihodnjic;

b) o pripravah za katoliški shod, ki naj bi se sklical v septembru koj po malem Šmarnu;

c) o inventarju za gg. kapelane, kako bi se jim priskrbel;

d) o izobraževalnih in bralnih društvih po posameznih župnijah kot sredstvo zoper slabe časopise in knjige;

e) o prvi sv. spovedi, o prvem sv. obhajilu in o sv. birmi otrok, ki so všolani v tujo župnijo.

f) o organizaciji in delovanju društva „Sodalitas“ po raznih dekanijah;

g) drugi predmeti, o katerih bi gg. dekani sami želeli, da se razgovarja, toda morajo jih naznaniti škofijskemu ordinarijatu vsaj do cvetne nedelje 8. aprila.

Naj opozorim na to, da se shoda sme udeležiti tudi vsak drugi duhovnik ljubljanske škofije, posebno želim gg. predsednike društva „Sodalitas“; zavolj raznih okolnostij pa prosim, naj se vsakdo osem dni poprej sem prijavi.

IV. Pastoralne konference.

10. Ker še do sedaj niso došla poročila od vseh dekanij, bo prinesel šele prihodnji škofijski list kratek posnetek razprav in odgovore na razna stavljena vprašanja; prinesel bo tudi razdelitev letnega gradiva v krščanskem nauku za raznovrstne šole.

Sam sem prebral poslanih zapisnike in tudi precej elaboratov. Pri mnogih sem v veliko radost opazil, da so se tvarine živahno razpravljale; z elaborati sem bil večinoma jako zadovoljen; le format, prosim naj bo vselej cela pola. Ako sem prav čital, nahaja se nekaj gospodov, ki se teh konferencah ne udeležujejo, kar ni prav. Prosim, da se premagajo vsi in pridejo razen v slučaju resnične nemogočnosti.

11. Vprašanja za letošnje konference naj bodo:

a) Na kak način bi se moglo kolikor več dobraga berila med ljudstvo spraviti, da se prepreči slabo berilo?

b) Kolikokrat naj se vernikom dopušča sv. obhajilo; posebno kaj velja o pogostnem svetem obhajilu, namreč o tedenskem in večkratnem v tednu; kako se je do sedaj v tem oziru per excessum ali per defectum grešilo?

c) Ali imajo organisti dovolj dohodkov? Kako bi se jim moglo pomagati? NB. Želeti je, da gg. učitelji

službo organistovo opravljajo; ker pa včasih ni mogoče, moramo biti pripravljene za vsak slučaj; sploh se pa toži, in sicer po vsi Avstriji, da je za orgljavce slabo poskrbljeno.

Določujem, da naj se elaborati in zapisniki pošljejo vsaj do 15. oktobra, ker drugače ni mogoče vsega pregledati in konečno rešitev pravočasno prijaviti v škofijskem listu.

V. Sv. birma in kanonična vizitacija.

12. Sv. birma in kanonična vizitacija bo letos v nastopnih dekanijah:

a) v *kamniški* meseca majnika, da se do binkošti zvrši;

b) v *loški* meseca junija po prazniku svetega Rešnjega Telesa;

c) v *kočevski* meseca avgusta po prazniku Marijinega vnebovzetja; pridodala se bo tudi župnija Stari Trg pri Poljanah;

d) v *cirkniški* meseca septembra po katol. shodu;

e) v *Horjulu* bo samo za otroke horjulske župnije sv. birma 10. junija na praznik presv. Trojice;

f) napovedano je posvečenje nekaterih cerkvâ: v Komendi meseca majnika; v Vodica 12. julija; v Črnem Vrhu pri Polhovem Gradcu 15. julija; v Lučnah v avgustu okoli praznika Marijinega vnebovzetja; v Šent Vidu nad Ljubljano in na Brezjah meseca oktobra; v Radolici posvečenje novega altolja velikonočni teden.

13. Ves red pri prihodu, birmovanju in vizitaciji in pri odhodu ostane, kakor je bil do sedaj v smislu cerkvenih določil za škofe od mojih prednikov odločen in v navadi.

Kar se tiče časa za posamezna opravila, obnesel se je red, kakor sem ga vlani vpeljal, namreč: a) prihod okoli štirih popoldne; b) sprejem in blagoslov v cerkvi cum Sanctissimo; c) koj potem spraševanje vseh šolskih otrok iz krščanskega nauka, in sicer v šoli; d) sledi vizitacija cerkve in pokopališča; e) ob 7^{1/2} kratka večerja; f) zjutraj od petih naprej spovedovanje; g) ob devetih slovesen vhod v cerkev, papežev blagoslov cum indulgentiis plenariis pro defunctis za vse, ki prejmejo sv. zakramente, sv. maša, pridiga, sv. birma, molitve za mrtve v cerkvi in na pokopališču; h) potem zaslišanje župljanov, ako kdo želi k škofu priti; i) o poldne kratko, prav zmerno in navadno kosilo; j) po kosilu odhod ob uri, da se more ob štirih do bližnje župnije priti.

Račune in cerkveno premoženje pregledava gospod dekan; vse druge knjige, posebno spominska knjiga, če se vodi in pa točen promemoria naj bo v sobi pripravljen za škofa.

VI. Druga opravila.

14. To je načrt za strogo cerkvena opravila tekom leta 1900. — Sv. misijoni naj se obhajajo po sklepih storjenih in potrjenih že vlani. — Marijanske kongregacije naj se vstanavljajo; kmalu po veliki noči, morebiti meseca maja bom poklical predstojnike v Ljubljano na razgovor, kako bi se kongregacije enotno vodile in kako za cerkveno društveno življenje koristne napravile. — Tretji red in društvo sv. Družine naj se negujeta. — Poklonstvo Gospodu Jezusu Kristusu v smislu letošnjega sv. leta se bo za praznike in osmine svetega Rešnjega Telesa in presv. Srca Jezusovega, in za čas od Božiča pa do praznika sv. treh Kraljev v posebnih pastirskih listih oznanilo, priporočilo in uredilo.

Ako temu dodamo še romanje v Rim, drugi slovenski katoliški shod in pa na resnice sv. evangelija oprto prizadevanje krščanskih mož, da bi v delavski zvezi, v gospodarski zvezi, z vzajemno zavarovalnico vsemu ljudstvu tudi materialno koristili, zedinili v skupno in vzajemno delovanje delavca, obrtnika, trgovca in kmeta, duhovna in neduhovna, meščana in vaščana, dali učiteljskemu gibanju, potem delovanju na polju beletristike, časopisja in znanosti pravec v mejah apostolske vere in zapovedi Božjih, pač vidimo, kolik je program za vsestransko izboljšanje vseh odnošajev v naši domovini in to vse na onem edino resničnem temelju, ki ga je postavil Zveličar Jezus Kristus, pravi Bog in pravi človek.

Ali ni vse to gibanje, ki se vrti okoli Gospoda našega Jezusa, že samo po sebi veliko poklonstvo do Njega? Ali ni že to sijajna zmaga Njegova zoper vsa prizadevanja dotekajočega stoletja, da se vse javno in zasebno življenje, vsa znanost in umetnost, vse gospodarstvo, vsa politika, vse vladanje, sploh zmaga zoper prizadevanje, da se prav vsi človeški odnošaji preosnujejo na

V Ljubljani na Svečnico 2. febr. 1900.

temelju načel francoske prekucije, ter se izbriše vsak sled, odstrani in prepereči vsak vpliv krščanstva na vse te razne odnošaje, v kratko, da se uniči kraljestvo Jezusovo, da se Jezus sam popolnoma odstrani?

To naj nas veseli. In ko bomo o polnoči, ki bo ločila sedanje 19. stoletje od prihodnjega dvajsetega, po želji Rima v katedrali in po vseh, vsaj večjih, župnijskih cerkvah postavili križ z napisom: „Jezus zmaguje, Jezus vlada, Jezus gospoduje“ ali ne bo zares v tem času Jezus zmagovalec priznan od vseh, ne samo od nas, ki Ga ljubimo, Mu v ljubezni služimo, se za kraljestvo Njegovo vojskujemo, ampak tudi od onih, ki Ga sovražijo, ki skušajo kraljestvo Njegovo razrušiti? Ali ne bodo le-ti z umirajočim cesarjem Julijanom premagani vpili: Vicisti, Galilae!

Med tem pa delajmo mirno, pokazujmo ljubezen vsem, tudi najhujšim našim sovražnikom, ki nas ne prenehajo blatiti in sramočiti vsaki dan, molimo neprenehoma po Devici Mariji k božjemu Srcu Jezusovemu, pa bo zmaga Jezusova toliko sijajnejša in popolnejša; mi sadimo in prilivamo, On pa daje rast.

✠ Anton Bonaventura,

škof.

7.

Quomodo agendum cum lectoribus foliorum prohibitorum.

Ad varia responsa, quomodo sit agendum cum iis, qui folia prohibita tenent et legunt, paucis respondeo:

Literis pastoralibus de die 6. Decem. 1899 probavi, quatuor folia ibi nominata vi legis naturalis esse prohibita; ab ulteriori positiva prohibitione variis ex causis abstinui. Inde agendi modus haud difficile eruitur:

a) Cum lectoribus agendum est sicut cum iis, qui in occasione peccandi sunt constituti, quae occasio in praefato casu ordinari erit proxima;

b) quoad cauponarios praeterea applicanda veniunt principia de cooperatione ad malum et notandum, cooperationem materialem solummodo in casu revera magni damni esse tolerandam, cooperationem autem non esse materialem, sed formalem apud illos cauponarios, qui non coacte sed sponte praedicta folia tenent.

c) quoad varias associationes valet regula, cohibendos esse fideles, quin nomen dent associationibus, a quibus prohibita folia ad legendum probentur.

Labaci 14. Februarii 1900.

† Antonius Bonaventura

episcopus.

8.

Perduratio facultatum Episcopis concessarum

occasione temporis Jubilaei universalis.

A Reverendissima Nuntiatura Apostolica Vienneſi sub die 31. Decembris 1899, N. 4187. huc directae sunt litterae sequentes:

„*Excellentissime ac Reverendissime Domine!*

Quaesitum est huic Apostolicae Nuntiaturae:

I. An facultates, Episcopis vel Ordinariis a Sancta Sede pro foro externo concessae, suspensae sint, tempore Jubilaei, per Bullam „*Quod Pontificum*“ editam pridie Kal. Octobris anni 1899.

II. An suspensio facultatum facta per dictam Bullam comprehendat, nulla facta exceptione, facultates in folio typis impresso a S. Poenitentiaria Ordinariis et Confessariis concedi solitas pro foro interno.

Quum praefata dubia, pro meo munere, Sanctae Sedi subiecissem, hoc, quod sequitur, per organon Sacrae Poenitentiariae Apostolicae, responsum accepi. Scilicet:

Ad I.: Facultates concessas Episcopis vel Ordinariis pro foro externo perseverare durante Anno Sancto.

Ad II.: Suspensionem hanc non extendi ad poenitentes illos, qui, tempore confessionis, iudicio Ordinarii vel Confessarii sine gravi incommodo hic et nunc ad Urbem accedere nequeunt.

Haec Excellentiae Tuae pro munere, quo, fungor

significanda habui: et interim occasione hac libenter utor, ut observantiae meae sensus profitear.

Excellentiae Tuae addictissimus

† Emygdus Archiepiscopus Sebastenus,
Nuntius Apostolicus.

9.

Indultum anticipandi Matutinum cum Laudibus

hora secunda pomeridiana diei antecedentis.

Beatissime Pater!

Episcopus Labacensis Rescripto S. Congr. Concilii sub die 26. Septembris 1894, ad quinquennium facultatem obtinuit anticipare faciendi horas matutinas ab hora secunda pomeridiana diei antecedentis. Cum facultas quinquennio circumscripta jam expiraverit, iisdem pri-

maevae concessionis causis adhuc perdurantibus Orator Episcopus novam a S. V. implorat benignam prorogationem.

Die 8. Januarii 1900 S. Congregatio Concilii vigore facultatum sibi a Stmo Dno Nostro tributarum petitam prorogationem ad aliud quinquennium iuxta Formam praecedentis indulti Episcopo Oratori benigne impertita est.

A. Card. Di Pietro Praef.

B. Arepus Nazianzenus Secretarius.

10.

Prošnja za tvarne doneske k diecezanskemu muzeju.

Ker se je odboru društva za cerkveno umetnost posrečilo dobiti prostorije za diecezanski muzej, prosi čast. cerkvena predstojništva, župnijska in podružnična, naj blagovolijo društveni blagi namen kar najbolj mogoče podpirati s svojim zanimanjem, sodelovanjem in darežljivostjo.

Važnosti muzeja za cerkvene starine na široko utemeljevati ni potreba. Priznано je to edin pripomoček, da se ohranijo v škofiji spomeniki verske vnetosti in umeteljniške nadarjenosti iz preteklih časov. Inače marsikak tak objekt, ki ni več za porabo v cerkvi ter se je dejal v stran, na kako podstrešje ali zatohli prostor, razpade še hitreje — ako ga ni morebiti zasledilo kako bistro oko potujočega agenta ter rešilo sicer pogina, a uneslo ga tudi domovini.

V diecezanski muzej sprejete cerkvene stvarine pa naj tudi podučujejo ogledovavce, ki se morda svoj čas še niso učili cerkvene umetnosti, ali pa niso, imeli prilike na konkretnih starinah ocenjevati vrednosti in nevednosti njihove, razsoditi, ali se dajo še rešiti ali pa je neudržen razpad njihov. Marsikatere starine vrednost in stan bode se najlozje spoznal po primerjanju z enakimi. Kar se je smatralo že zgubljenim, uvidelo se bo potem še rešilno, znabiti celo še po mali popravi nadalje porabno. Po pravici se torej cenijo taki muzeji kot nekako praktično dopolnilo k teoretičnemu poduku v cerkveni umetnosti. (Pri zadnjem občnem zboru se je mej drugim naglaševala krasna zbirka cerkvenih starin, katero si je nabavilo v ta namen n. pr. semenišče „Georgianum“ v Monakovem; tudi v Litomericah imajo že dalj časa tak muzej.)

Umestno pa je, da sedaj tudi nekoliko določneje navedem reči, katere je želeli zbrane imeti v diecezanskem muzeju.

Karkoli je kdaj bilo v cerkveni opravi in porabi za službo božjo — naj je e umetnijske vrednosti ali pa le arheološki in kulturno zanimivo — naj se tja sprejme. Tako:

1. Vsakovrstne svete p o d o b e, slikane na platno les ali kovino, ali na pergament; potem stari lesorezi in jeklorezi (in če so tudi že kaj poškodovani).

2. Rezbarije iz lesa, kamena, slonove kosti. Posebno še stare sohe božjih oseb, Matere Božje, ali svetnikov, angelov (neokornost oblike je mnogokrat znak velike starosti), ako so tudi črvojedne; odpadli deli naj se poberó in shranijo.

3. Stari rokopi si katerekoli vsebine, ali cele knjige ali tudi le posamezni listi in njihovi deli. (Ako so kje prilepljeni, naj se v tem stanu — ako je mogoče — dološljejo, da se spretno odlučijo); tudi stari t i s k i (inkunabule), posebno obrednih knjig so važni.

4. Cerkv eni p a r a m e n t i, ali celi ali le ostali kosci; naj so zanimivi po svoji tvarini — svila, usnje, vezenina, ali po obliki. — Naj tukaj še posebno opozorim na jako lepo in trajno izdelane vezenine z rudečo, modro in nekako rumeno-črnkasto nitjo pri starem cerkvenem perilu, pa tudi pri krstnih prtich in družih namiznih preprogah za domače sv. obhajilo — izdelane v narodnem slogu. Enako na fine a j o u r vezenine, kakor se dandanes zaradi silno zamudnega dela v taki bogatosti komaj izvajajo. Da ne pozabim lepih in krepkih starih domačih in tujih č i p e k, kojih udi krajši konci bodo kot uzorci dobro došli.

5. Liturgične p o s o d e, n. pr. stari kelihi (pred leti je bilo v deželi še nekaj gotičnih), monštrance, posode za svetinje, stare posodice pri maši, sv. krstu večji ploščeki, posode za blagoslovljeno vodo, stari krstni kameni, vlti svečniki, svetilke, kaki star zvonček (od zakristije, spred altarja), pa tudi star zvon iz zvonika (imamo jih še par iz 14. stoletja).

6. Raznovrstne o k r a s b e, n. pr. bogato rezljani okviri, umetno izdelana železna vratica, enaka držala za zvončke, sveče; posebno še kaki ostanki slikanih oken. Včasih so tudi platice starih cerkvenih stolov umetniške vrednosti. Tako in enako se prosi diecezanskemu muzeju doposlati — podariti (če je malo vredno) ali proti primerni odškodnini prepustiti. Mogoč je tudi še drug način, ki ga n. pr. tudi uporabljajo pri „germskem muzeju“ v Norimbergu. Tam dajejo namreč dotično reč muzeju v skrbno shranitev, last njeno pa si (cerkev, podružnica, oseba) pridrži.

S takim postopanjem se bo pa tudi vstreglo ope-
tovano že izraženim željam duhovne in državne oblasti
gledé proučevanja in ohranitve cerkvenih umetnostnih
in zgodovinskih spomenikov.

„Društvo za krščansko umetnost“ končno prosi,
naj se vse pošiljatve naslové na prečast. g. knezoško-
fijskega tajnika V. Stesko, kot varuha diecezanskega
muzeja; in sicer, ako so reči le manjšega obsega, brez

poprejšnje naznanitve. Lev slučajih, da so muzeju na-
menjene reči voluminozne ali zlo težke, in pa kadar
se reflektira na kako povračilo ali se mislijo objekti
muzeju dati le v shrambo, tedaj naj se poprej pismeno
ali ustmeno izjavi do zgoraj imenovanega mesta.

Jos. Smrekar.

To prošnjo društva za cerkveno umetnost škofijski
ordinarijat podpira in priporoča.

Škofijski ordinarijat.

11.

Priporočilo umetniških svetih podobic.

Ne dá se tajiti, da se dandanes nudi vernem
ljudstvu mnogo svetih podobic, katere po svoji sestavi
in izdelavi nikakor niso sposobne predstavljati vzvišue
verske skrivnosti in svete osebe v povzdigo pobožnega
srca. Tu žali oko nepravilna risarija, tam neokusno
slikan okvir, ki skoro prevladuje podobo; ondi ško-
duje celo nekaka trivijalnost ali pa sentimentalna mi-
loba, ki zataplja čistost, pobožnost in svetost pred-
stave. Res je sicer, da k sreči vsi ti nedostatki pobož-
nemu čutu ljudstva ne škodujejo prehudo; a gotovo je
tudi, da mu duha ne povzdigujejo toliko, kakor bi po-
doba inace zamogla; in smelo se trdi, da se s takimi
podobici čut za lepoto prej kvari, kakor oživlja in blaži.

Da bi take nedostatke preprečilo, je sklenilo
Leonovo društvo dunajsko izdati zbirke svetih po-
dobic razne velikosti in izpeljave — imenuje jih „kla-
sične svete podobice“ —, ki bi boljše ugajale verskemu
in umetniškemu čutu. Vodilo ga bo, po lastni izjavi,
pri tem početju načelo, da naj se ponatisnejo v teh
zbirkah le podobe velike, splošno priznane umetniške
vrednosti, ki tudi po svoji vsebini zamorejo povzdigi-
niti srca vernikov, in katere po svoji obliki niso preveč
tuje sedaj rabljenim slogom. Ker so namenjene kato-
likom vseh narodnosti, se hoče pri izdaji ozirati na
umotvore vseh narodov in kolikor mogoče tudi vseh
časov. Reprodukcijska njihova naj bo kar moč narboljša,
moderni napredek v tiskarski stroki naj se tu narpo-
polnejše izrablja.

V svesti si koristnosti svojega podvzetja je Leo-
novo društvo dunajsko dovolilo si prespoštljivo dopo-

slati Svetemu Očetu zbirko dosedaj izdanih podobic.
Visokoisti so v laskavem pismu do predsednika ime-
novane družbe pohvalili „to zelo koristno delo“ in pred-
ložene podobice kot jako pripravne za izbuditev in
gojitev pobožnosti. „Vaše prizadevanje pri tem, pravijo,
gre na to, izpodrivati po dražljivi predstavi ali drugače
nedostojne ali brezsmiselne podobe odrešenikove in
svetnikov, ter namesto njih podati pobožne podobe,
katere umetniško dovršene tudi ugodijo verski vzviše-
nosti. Ko Vam zato k srečno pričetemu delu čestitam,
je moja iskrena želja, da katoliki pemsod vaše podjetje
podpirajo; posebno naj se duhovščina po možnosti po-
trudi to delo pospeševati prepričana, da je veliko na
tem, da se vse narplemenitejše umetnostne stroke upo-
rabijo v službo božjo in od nje dobivajo svoj popolni sijaj.“

Do sedaj je izšlo sedem zbirk, različne velikosti
v formatu (od 58/88 mm. do 235/315 mm); zastopani
so posebno stari italijanski, nemški in inozemski, pa
tudi nekateri novejši slikarji. Tiskane so podobice ve-
činoma le črno (v autotipiji in cinkografiji), nekatere
barveno ali po nekoliko pozlačene; cena zvezku (po
100 komadov) je od štiri do štirideset kron, največje
so še nekoliko dražje. Dobivati jih je v bukvarni ka-
toliškega tiskovnega društva v Ljubljani, ali tudi na-
ravnost pri založništvu na Dunaji, ki rado pošlje na
zahtevanje natančni seznam in podobice za poskušnjo.
— Priporočajo se zlasti za olikanejšee osebe in za spo-
mine na sprejem sv. zakramentov.

Škofijski ordinarijat.

12.

Družba treznosti.

V župniji Koroška Bela v radovljiški deka-
niji se je ustanovila družba treznosti, ki se s tem kot
kanonično utemeljena potrdi.

Družba si je izvolila za dobivanje popolnega od-
pustka praznik brez madežnega početja Marije
Device (8. decembra), v zadobitev odpustka 7 let in

7 kvadragen pa praznik sv. Jožefa (19. marca) in
prve tri kvaterne nedelje v letu.

Kanonična ustanovitev te družbe naj se zazna-
muje v zapisniku družbenih članov na način, ki je na-
tančneje označen v „Diocesanblattu“ VIII. str. 87 z
leta 1887.

13.

Raziskavanje po maticah.

Jakob Anton Ruttner pl. Grünberg, roj.
l. 1733 na Koroškem (St. Salvator), umrl ondi l. 1784,
se je poročil leta 1759, ali kako leto prej, z Jozefo

Nisslin (ali Niplin), sorodnico znani Schellen-
burgovi rodbini. Poročena sta bila baje v ljubljanski
škofiji.

Naroča se torej čč. župnim uradom, naj pregledajo poročno knjigo iz tistega časa. Kdor najde vpisano omenjeno poroko, naj pošlje kn. šk. ordinarijatu kolekovan poročni list. Troški se bodo svojedobno povrnili.

Vsled prošnje c. k. deželne vlade z dne 23. januarja 1900, št. 659, se naroča dalje čč. župnim uradom, naj iščejo po svojih maticah rojstvo in krst cigana in

muzikanta R a j m u n d a F u l, ki je, kakor pravijo, dvaintrideset let star in biva sedaj v deželni prisilni delavnici, ter je baje sin cigana Mihaela Ful, ki je neki pred kakimi 26 ali 27 leti pri Vrhniki umrl.

Kdor najde njegovo rojstvo in krst, naj to semkaj sporoči ter hkrati vpošlje njegov exoffo rojstni in krstni list.

14.

Nabiranje milih darov

za pogorelce na Poljanah pri Starem trgu.

Veleslavno c. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko je doposlalo z dopisom z dne 8. decembra 1899, številka 6268/Pr. nastopni oklic:

„Dne 2. decembra t. l. proti 3. uri zjutraj je v vasi Spodnje Poljane v političnem okraju Logatec nastal požar, ki ga zaradi pomanjkanja vode ni bilo mogoče gasiti, tako, da je ogenj v kratkem času upepelil hiše in gospodarska poslopja osmih posestnikov z vsem pohištvo, gospodarskim orodjem, s krmo in živežem ter naredil okoli 29 000 goldinarjev škode, ki je zavarovana v skupnem znesku samo 3100 goldinarjev.

Pogorelci, ki niso mogli rešiti nič drugega kakor svoje življenje, so pahnjeni v največjo bedo in zlasti gledé na zimski letni čas tuje pomoči prepotrebni.

Oziraje se na te okoliščine razpisuje deželno predsedstvo v polajšanje velikega uboštva med pogorelci sklad milih darov po vsej kronovini ter se obrača pri tem zaupljivo na vselej izkazano dobrodelnost kranjskega prebivalstva, ki se gotovo tudi ob tej elementarni nezgodi ne bo obotavljalo, ampak bo na pomoč prihitelo nesrečnim stanovnikom s Spodnjih Poljan, ki jim ta požar preti uničiti njih eksistenco.

Dospete darove prejemajo deželno predsedstvo, mestni magistrat v Ljubljani in okrajna glavarstva. Darovi se bodo razglasili v deželnem časopisu ter oddali svojemu namenu.“

Vsled prošnje imenovanega deželnega predsedstva se naroča čč. gg. dušnim pastirjem, naj oznanijo ta oklic z lece, nabrane darove pa naj odpošljejo na določeno mesto.

15.

Konkurzni razpis.

Razpisujejo se župnije: Brusnice v novomeški dekaniji; Ig v ljubljanski dekaniji; Javor v šmarijski dekaniji; Kresnice v litijski dekaniji; Stara Oselica v loški dekaniji (patronstvo loške graščine); Struge v ribniški dekaniji; Šmarije v šmarijski dekaniji; Zasip v radovljiški dekaniji (patronstvo graščine Kamen [Stein]).

Prosivci za župnije: Brusnice Javor, Kresnice, in

Šmarije naj naslové svoje prošnje na veleslavno c. kr. deželno vlado v Ljubljani; za župniji Ig in Staro Oselico na prečastiti kn. šk. ordinarijat v Ljubljani; za župnijo Struge na č. g. nadžupnika v Dobropoljah; za župnijo Zasip pa na slavno lastništvo patronske graščine Kamen (Stein).

Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se stem določi 17. marec 1900.

16.

Škofijska kronika.

Za grof Lambergov kanonikat pri tukajšnji stolnici je bil prezentiran č. g. dr. Frančišek Lampe, profesor bogoslovja v Ljubljani; za Kurchpergov kanonikat pri tukajšnji stolnici pa dr. Andrej Karlin, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani.

Podeljene so župnije: Št. Jurij pod Kumom č. g. Frančišku Avseu, župniku v Brusnicah; Podkraj tamošnjemu župnemu upravitelju Antonu Mezgu; Slavina č. g. Matiji Prijateljju, župniku v Strugah; U nec č. g. Josipu Regnu, župniku na Vojškem; Trata č. g. Mateju Pintarju, župniku v Stari Oselici.

Kanonično vmeščeni so bili čč. gg.: Ivan Sajovic na kanonikat cesarske ustanove, dr. Frančišek Lampe na grof Lambergov kanonikat in

dr. Andrej Karlin na Kurchpergov kanonikat pri tukajšnji stolnici, vsi trije dne 28. januarja 1900; Josip Volk na župnijo Velike poljane, dne 20. decembra 1899; Anton Mezeg na župnijo Podkraj, dne 8. februarja 1900; Alojzij Jaklitsch na župnijo Poljanico (Pöllandl), dne 13. februarja 1900.

Premeščeni, oziroma nameščeni so bili čč. gg.: Jakob Lebar kot župni upravitelj v Polomu (Ebenthal); Ivan Volk iz Velesovega kot župni upravitelj v Št. Lenart; Lavrencij Tič iz Sodražice kot ekspozit v Harije; Josip Lavrič iz Višnje gore v Sodražico; Karol Čik iz Leskovca pri Krškem v Višnjo goro.

Stalni pokoj je dovoljen čč. gg.: Frančišku Jerebu, župniku v Zasipu in Josipu Pekovcu, kuratu v Lomu.

Knezoškofijski ordinarijat ljubljanski, dne 3. februarja 1900.